

BEGRAAFPLAATS VITUSHOF: FAWLTY TOWERS AAN DE HARLINGERSTRAATWEG

MAART 2022

NEEM MEE ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN liwwadders

ART FAIR IN DE BOEKENPASSAGE

Deelnemende kunstenaars: Anita Vogel, Anton Feddema, Gert-Jan de Rooter, Hanneke Fonteijn, Harm Kasma, Henriette ter Horst, Hilda Gerharda van der Veen, Hillie Wijma, Jason Stuurhaan, Renée van Bezooijen, Thea Hommema

Freerk van der Wal
HOE, HOE, NOU HEEFT
HIJ AL EEN AUTO
PAG 3

Hilde Tjeerdema
AMBTENAREN MOETEN
WEER DURVEN TE
BELLEN **PAG 9**

Carlijn Niesink
DE WEAZE, HOE KAN
DIT IN MIJN STAD
GEBEUREN? **PAG 11**

Ulbe Lanting
ER LIGT EEN VROUW
IN MIJN GRAF
PAG 13

Eddy en Henny
AS PINGPONG
BALLEN HEEN EN
WEER **PAG 23**

FORUM: HET POLITIEKE LANDSCHAP IN LEEUWARDEN GAAT VERANDEREN

Profiteer tot € 3.350 subsidie* op de nieuwe KONA Electric.

Maak nu een proefritafspraak bij Van Mossel.

KONA Electric vanaf

€ 34.495

Private Lease vanaf

€ 445 p.m.

Obv 60 mnd / 10.000 km/p.j.

A 16% Bijtelling

* Betreft overheidssubsidie.

Je hoeft niet op de toekomst te wachten. Met een compleet nieuw front en verbeterde LED-dagrijverlichting, onderscheidt de KONA Electric zich duidelijk van zijn voorganger. Zo is het interieur verbeterd en is deze elektrische SUV uitgerust met de nieuwste actieve veiligheidssystemen en connectiviteitsfuncties. Met een bereik tot wel 484 km, is het de beste stap naar elektrisch rijden. Ervaar de Hyundai KONA Electric zelf en plan online een proefrit. **Kom verder.**

**Van
Mossel**

Ontdek meer op hyundai.com/nl/vanmossel

Van Mossel Leeuwarden: Orionweg 51, Leeuwarden, tel. 058 - 767 63 50

Van Mossel Heerenveen: Businesspark Friesland-West 53-1, Heerenveen, tel. 0513 - 726 850

Van Mossel Groningen: Odenseweg 1, Groningen, tel. 050 - 767 63 50

 HYUNDAI

8 JAAR
Batterij
Garantie

5 JAAR
Onbeperkte
Kilometer Garantie

**KEURMERK
PRIVATE
LEASE**

Gecombineerd verbruik: 14,7 (kWh/100 km) / 6,8 (km/kWh); CO₂ - emissie: 0 (gr/km). Verbruiksgegevens en actieradius zijn gebaseerd op tests die zijn uitgevoerd volgens de Europese richtlijnen EU 2019/1832 en 2017/1151. De vermelde WLTP-waarden voor het gecombineerde verbruik en actieradius zijn overeenkomstig aan de nieuwe WLTP-testmethode. De waarden zijn afhankelijk van de gekozen uitvoering en wielmaat. De actieradius kan in de praktijk onder andere variëren door: omstandigheden op de weg, tijdstip en temperatuur. De Hyundai '5 jaar garantie zonder kilometerbeperking' en de '8 jaar of 160.000 kilometer batterijgarantie' is alleen van toepassing op Hyundai voertuigen die initieel aan een eindgebruiker zijn verkocht door een erkend Hyundai-dealer. Hyundai Private lease prijs is een prijs incl. BTW, o.b.v. 60 maanden looptijd en 10.000 km per jaar. Hyundai Private Lease wordt aangeboden in samenwerking met Arval. Arval is voorzien van het Keurmerk Private Lease. Genoemde prijs is een adviesprijs en is excl. metallic lak en eventuele opties. De bedragen verschillen per model. Kijk voor prijzen en voorwaarden op hyundai.nl of vraag ernaar bij de erkend Hyundai-dealer. De gedetailleerde garantievoorwaarden zijn beschreven in het service & garantieboekje. Afgebeeld model kan afwijken van standaard uitvoering. Druk- en zelffouten voorbehouden.

IK HAD NOG NOOIT

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

OP ZO'N KAR GEREDEN

'Waar we over vijf jaar zijn? Wij gaan rustig zo door. We zijn altijd op zoek naar nieuwe mensen voor de verkoop, verkopers die vlot in de omgang zijn. En het liefst die het Fries beheersen.' Kaashandel Jan van der Wal uit Garyp timmert behoorlijk aan de weg. De derde generatie zet het werk voort van oprichter Freerk van der Wal. Inmiddels staan ze op vier markten en hebben tien auto's op de weg die evenzovele rayons bevoorraden. De Van der Wal's verkopen kaas in het gebied van Opperdoes in Noord-Holland, Steenwijk in Overijssel tot Greetsiel in Ost-Friesland in het noorden van Duitsland.

Hij kan voor- en achteruit, werd er gezegd

Nee, Freerk van der Wal, inmiddels 85 jaar oud, had toen hij begon niet gedacht dat zijn kleine kaashandel in het noorden bijna zou uitgroeien tot een imperium. In het karakteristieke en stijlvol door meesterschilder Jilt Heidstra gerestaureerde tot kantoor omgebouwde woonhuis/winkeltje zit de hele familie (behalve Arendtje, de vrouw van Jan) te luisteren naar de verhalen van Freerk.

Al snel na de eerste ritten met melk en aanverwante producten klopte de ondernemende Van der Wal aan bij Jasper Huisman, zijn collega van de melkfabriek, met de vraag of het niet wat vreemd was dat er kaas op de kar ontbrak. Daar had men bij de melkfabriek, waar het maken van kaas een belangrijk bedrijfs onderdeel vormde, nog nooit bij stilgestaan. Van der Wal ging voortaan op pad met Goudse van 48-% vet, broodkaas van 40-% vet en komijnekaas. 'De zaken gingen voorspoedig en ik kon al gauw mijn wijk uitbreiden. Bij Jasper haalde ik steeds meer kaas weg. Hij zei soms: bist der no al wer te seuren?' Na een tijdje kon de kar worden ingeruild voor een auto, een Lelijke Eend. 'Kwam ik bij een dikke boer achter Garijp die ik voor de auto per fiets bediende, was het van: hoe, hoe, nou heeft hij al een auto. Een auto fan ús sinten. Ik hoefde niet meer langs te komen. Het werd me niet gegund.' En dat terwijl Van der Wal 's nachts om drie uur al dienst deed in de melkfabriek in Burgum waar hij de planning verzorgde en 's middags ook nog zijn ronde deed.

Ook zoon Jan (60) en zijn vrouw Arendtje (60) waren al snel in de ban van de handelsgeest van hun

(schoon)vader. De twee zagen dat er met hard werken en investeren in rayons en markten met de kaas een goede boterham te verdienen was. De vof Van der Wal heeft naast tien wagens met verkopers op de weg ook plek op de markten in IJlst (zaterdag), Grou (donderdag), Hurdegaryp (woensdag en vrijdag) en Gytsjerk (zaterdag).

Ook Karst, de broer van Jan is dagelijks bij de handel betrokken. De zonen Arjen (34) en Jouke (37) van Jan en Arendtje hebben alle drie studies detailhandel en bedrijfskunde achter de rug, maar op kantoor zitten is er voor hen niet bij. Jouke roemt de vrijheid als hij met de kaaswagen op pad is. Arjen is blij met zijn papiertje bedrijfskunde. 'Dan kun je in ieder geval goed boekhouden.' De gemoedelijke sfeer binnen het familiebedrijf zien ze als het hoogste goed van de onderneming. Het noorden, onder de rook van zuivelstad Leeuwarden, waar decennialang in het Beursgebouw de wereldkaasnotering werd bepaald, zien

ze als een aantrekkelijk handelsgebied.

In het stijlvolle kantoor in jaren dertigstijl, waar zelfs een harmonium staat opgesteld waarvan Jan af en toe de toetsen beroert, vertelt Freerk over de start, nu zo'n zestig jaar geleden. 'Ik hie gjin dûbeltsje. Ik trok mij nergens wat van aan. In de kelder van dit huis bewaarde ik mijn eerste kazen totdat de controleur van de Keuringsdienst van Waren langskwam. 'Dit kin net' zei hij. Het moest volgens hem net even

HET WAS IN DE JAREN ZESTIG VAN DE VORIGE EEUW DAT FREERK VAN DER WAL, WERKZAAM IN DE NAASTGELEGEN MELKFABRIEK DE EENDRACHT, GEBOUWD IN 1870 EN ALS FABRIEK GESLOTEN IN 1968, OP HET KANTOOR VAN DE BAAS WERD UITGENODIGD. WAS FREERK BEREID OM MET DE VENTKAR DE WIJK OVER TE NEMEN VAN GERM DE GRAAF, DIE DOOR EEN HARTAAANVAL WAS GETROFFEN. 'IK HAD NOG NOOIT OP ZO'N KAR GEREDEN. HIJ KAN VOOR- EN ACHTERUIT, WERD ER GEZEGD. DAT WAREN ZO'N BEETJE DE INSTRUCTIES DIE IK MEEKREEG.' NEE-ZEGGEN WAS NIET AAN DE ORDE.

professioneler. Achter het pand kwam een loods te staan waar de temperatuur goed te regelen viel. De controleur had gelijk, soms waren de kazen door de warmte zo plat als een dubbeltsje. Dat komt nu niet meer voor.'

Jouke en Arjen, liefhebbers van net snijdbare brokkelkaas, kunnen genieten van de directe verkoop. Met de auto gaat dat gewoon van deur tot deur. Eens in de veertien dagen komt de kaaswagen langs. 'Het persoonlijke spreekt ons aan.' Freerk heeft zijn hobby als imker opgepakt en is 's zomers met zijn bijenkasten te vinden in de grote koolzaadvelten boven Emden.

Germ Sijsinga, Freerk van der Wal, Arjen van der Wal, Klaas de Haan, Jouke van der Wal, Geertje de Boer, Arendtje van der Wal, Jan van der Wal

'Ik hie gjin dûbeltsje. Ik trok mij nergens wat van aan'

Het Stadsblad Liwwadders wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Gina Kamsma, Klaas Kasma, Eric Hoekstra, Lisanne van der Ploeg, Henk Weiland, Anton Feddema (vormgeving), Simon van der Woude (fotografie), Keimp Pijpstra (webbeheer), Remco Jan Veldman (acquisitie), Titus Oomes (verspreiding) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten. Daarnaast wordt de krant in zijn geheel geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentie-verkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaar serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U – NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIIJENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

Bij een aardbeving met een 9 op de schaal van Richter valt alles in Leeuwarden om, behalve het pand Nieuwestad 158

‘Als we een aardbeving krijgen met een 9 op de schaal van Richter, dan valt alles in Leeuwarden om behalve het pand Nieuwestad 158. In dat pand bouwen we een speciale constructie waardoor het historische pand tot in lengte van jaren behouden blijft.’ Bouwondernemer Albert Adema, directeur van Bouwbedrijf De Vries in Leeuwarden, start binnenkort met de bouw van twee luxe appartementen op de locatie tegenover het Waaggebouw.

Door Andries Veldman

De conditie van Nieuwestad 158, waarin brillenzaak Pearle was gevestigd, was dermate slecht dat in juni 2020 hals over kop werd besloten het pand te ontruimen. Er was sprake van acuut gevaar voor instorting. Adema: ‘Hoe dat kon? Er is in de loop der jaren door diverse bedrijven heel veel in vertimmerd, niet altijd op de juiste manier.’ Bouwbedrijf De Vries had het pand de laatste jaren in onderhoud. Dat betekent dat op verzoek van de eigenaar er bijvoorbeeld een deur moest worden bijgeschaafd. De deur klemde. ‘Dan gaat een van onze mannen ernaartoe en voert die klus uit. Zo simpel is dat. Toen hij een tijdje later met dezelfde opdrachtbon naar het pand ging sloeg onze man alarm. Hij zei: Albert, dit gaat niet goed. Die deur moet nu weer worden bijgeschaafd.’ Op het kantoor van De Vries aan de Spanjaardslaan gingen de alarmbellen af. ‘We voelen ons verantwoordelijk voor dat pand en hebben de eigenaar ingelicht over de stand van zaken. We stuurden er een constructeur naartoe die direct verslag gaf: het is er niet pluis.’ Een dag later waren de brillenwinkel en de twee aangrenzende panden (Vodafone en Specsavers) ontruimd.

Op zijn kantoor tekent Adema wat er nu precies gaat gebeuren. Want is het pand, dat nog altijd ‘op een knikpunt’ staat, wel te redden? Adema: ‘Het pand is geschoord, we hebben het vastgezet met balken. Wat we nu gaan doen, is een geraamte aan de binnenkant plaatsen. We brengen een stalen portaalconstructie aan. De vloeren hebben we al verstevigd en vormvast gemaakt. Onder de balken van die vloeren is een profiel aangebracht met een wartelconstructie. Hiermee kunnen we spanning op de stalen balken aanbrengen en er weer een geheel van maken. Daarna is het gebouw weer veilig.’

Dit pand handhaaft zich bij een aardbeving als een Gallisch dorpje

Als het geraamte is geplaatst kan de inrichting beginnen van de twee luxe appartementen en kan er weer een brillenzaak (Brilmij) in worden gevestigd op de begane grond en eerste verdieping. ‘Wij bouwen hoogwaardige appartementen. Dat is een tak binnen ons bedrijf waarin we toekomst zien, iedereen moet toch wonen?’

Over enige tijd start De Vries ook met de bouw van appartementen in Emmastate, het voormalige PEB-kantoor aan de Emmakade. ‘Ook hier bouwen we in de linker vleugel, in opdracht van ons eigen projectontwikkelingsbedrijf AA Vastgoed bv, appartementen waar behoefte aan is.’ Boven de Subway aan de Sint Jacobsstraat wordt binnenkort gestart met de bouw van drie huurappartementen. In de panden Wirdumerdijk 39/41 (voorheen Cocon) worden vijf appartementen gerealiseerd.

De plannen voor een boutique hotel aan het Naauw, waar Bouwbedrijf De Vries drie winkelpanden aankocht, worden gewijzigd. ‘De exploitant die we op het oog hadden vindt de bouw van hotelkamers op dit moment niet verstandig. Een begrijpelijke keuze als je bedenkt dat Post Plaza en Van der Valk gaan uitbreiden en dat het Fletcher Hotel net een aantal kamers heeft bijgebouwd. Hier worden ook appartementen op de verdiepingen gerealiseerd en commerciële ruimte op de begane grond.’

TaskForceOne

BOUW EN VERBOUW • SCHILDERWERK
GROENONDERHOUD • MULTISERVICE

06 25 221 229 • LEEUWARDEN

KLAAS K. TE L.

Goedemiddag

Goedemiddag mijnheer Kasma, u spreekt met mevrouw Groenteman van de Sociale Verzekeringsbank. Ik zou u graag een paar vragen willen stellen. Het kan ongeveer een half uurtje duren. Schikt u dat nu? Ja hoor, dan zet ik even de telefoon op de speaker en de radio wat zachter. Dat praat wat gemakkelijker en hoef ik niet door het oorlogsgeweld in Oekraïne heen te schreeuwen.

Goed mijnheer Kasma, eerst even dit. Spreekt u Nederlands? Ja, ik wel, mevrouw, bij u gaat het wat moeizamer zo te horen. Ik hoor nogal duidelijk een zwaar Gronings accent. Klopt dat?

Mijnheer Kasma, waarvoor ik u bel: u heeft enige tijd geleden een verzoek ingediend om uw huidige gedeeltelijke AOW-toeslag te veranderen in een AOW-toeslag voor alleenstaanden. Mag ik vragen waarom? Natuurlijk, mevrouw, ik kreeg als getrouwd man met een werkende vrouw maar een halve AOW. Bijna een jaar geleden heb ik bij jullie aangegeven dat ik nu alleen woon en in aanmerking wil komen voor een volledige AOW voor alleenstaanden. Daarna heb ik vragenformulieren ingevuld en gesprekken met uw collega's gevoerd. Helaas tot nu zonder resultaat.

Er zijn bij ons toch nog een aantal onduidelijkheden waar we u nog wat over willen vragen. En omdat we een achterstand hebben door de corona konden we niet controleren of u echt alleen woont. Ik zeg natuurlijk niet dat u fraudeert, maar.... Mevrouw, ik loop nu even naar de douche en stuur u een foto van mijn beker met tandenborstels. Er staan een stuk of 7 in. Eentje van mij en 6 van mijn jongste dochter, die om de week bij mij woont.

Dan heb ik een vraag over uw woning: betaalt u de huur zelf, of betaalt uw ex-partner daaraan mee? Mevrouw, die betaal ik zolang het nog lukt, zelf. Maar ik heb alvast met een witgoedwinkel geregeld dat ik daar af en toe een lege kartonnen doos waar een wasmachine of zoiets in heeft gezeten mag halen. Dan hoef ik tenminste niet in de buitenlucht te slapen, mocht het bij uw instantie nog veel langer duren.

Staan er nog spullen van u bij uw ex-partner? Nou ja, ongeveer tweeduizend boeken, maar die heb ik in verband met mijn eventuele toekomstige huisvesting in een kartonnen doos daar eerst maar even gelaten. Ik was bang dat het niet ging passen.

Onderneemt u af en toe ook nog gezamenlijke uitjes of vakanties? Nee mevrouw, hoewel ik mijn dochter wel beloofd heb dat we, als we die doos als onderdak hebben, in de zomervakantie deze af en toe een nachtje in het Leeuwarder bos neer gaan zetten. Leuk, in de natuur! Maar mijn ex gaat dan zeker niet mee. Die doos is dan echt een vader-dochterdingetje geworden. Bovendien houdt mijn ex niet van natuur.

U heeft ook geen andere gezamenlijke activiteiten zoals koken of uit eten? Uuuggggghhhhg!!!!!! Sorry, ik verslikte me even in mijn koffie. Nee dus.

Legt u nog wel eens samen bezoeken af? Ja, dat wel. Zo hebben we laatst samen een paar keer koffie gedronken bij een advocatenkantoor en we hebben samen in een café een ouderschapsplan ondertekend.

Mijn volgende vraag: betaalt uw ex-partner nog dingen voor u of krijgt u geld van haar? Mevrouw, ik heb duizend euro alimentatie per week gevraagd, maar dat vonden zowel mijn ex als haar advocaat geen goed idee. Dus mijn antwoord is kort: nee.

Is deze situatie als duurzaam bedoeld? Oh god, nee. Ik ben naarstig op zoek naar een leuke rondborstige dame van rond de dertig met een hele goede baan die me kan en wil onderhouden. Iets voor u?

Mijnheer Kasma, laten we het even serieus houden. Is uw ex-partner vernoemd in uw testament? Mevrouw, ik vind uw vragen steeds leuker worden. Ja, ik wil dat, als ik dood ben, zij mijn aquariumbakje met die twee schatjes van goudvissen krijgt. Voor de rest heb ik niets meer omdat ik een jaar heb moeten leven van een halve AOW.

Dan heb ik nog één vraag: ontvangt u nog post op uw oude adres? Eigenlijk niet, mevrouw. Alleen de Sociale Verzekeringsbank stuurt nog brieven naar dat adres.

Goed, dan heb ik geen vragen meer. Heeft u misschien nog een vraag? Eigenlijk twee mevrouw. Ten eerste: heeft u de tandenborstels op de foto die ik u via sms had gestuurd nog geteld? En ten tweede: krijg ik nu mijn hele AOW?

Dat kan ik nog niet zeggen, mijnheer Kasma. Zoals ik u vertelde, hebben we tijdens de corona een achterstand opgelopen. Ik wens u nog een fijne dag. Dat wens ik u ook, mevrouw en doet u maar rustig aan hoor. Ik denk dat zo'n doos misschien niet eens zo heel oncomfortabel is om in te wonen.

KLAAS KASMA, KOK IN LEEUWARDEN

• HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN
 (WISSELEND) WESTEINDE EN IN DE BINNENSTAD VAN LEEUWARDEN EN IN GROU EN BITGUMMERMOLE

• VERSPREIDPUNTEN
 (DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER* MEERDERE MALEN)

CAMMINGHABUREN: JUMBO*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA, BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS, WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM; **VRIJHEIDSWIJK:** JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM; **BILGAARD:** ALBERT HEIJN*, BAKKERIJ VAN DEN BERG, SCHOEN- EN SLEUTELSER-VICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD, PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI WAH; **WESTEINDE:** POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER, ZORGCENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WEST-EINDE; **VALERIUS:** VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY'S LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT; **WESTEN:** HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD WONEN, EUROHOTEL; **NIJLÂN:** LIDL*, ALDI*, CAFÉ 'T WAP, DALSHEIM FOTOGRAFIE, PIZZERIA ADRIANO; **ALDÂN:** POIESZ*, SNACKBAR DOUBLE FF, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂNSTATE, TANKSTATION ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN; **HEECH-TERP/SCHIERINGEN:** POEISZ*, SNACKBAR RONDWEG, WIJK-CENTRUM; **CAMBUURPLEIN:** JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK BOITEN*; **WINKELCENTRUM LEEUWERIKSTRAAT:** JUMBO*, PRIMERA TROELSTRAWEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK; **BLEEK-LAAN E.O.:** POIESZ*, JUMBO*, TRYATER; **VLIET:** SNACKBAR 'T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL SLAGE-RIJ ATLAS; **ORANJEWIJK:** ALBERT HEIJN*; **ACHTER DE HOVEN:** EETHUIS POTMARGE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOPSTRAAT; **TIJN-JEDIJK:** ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK HOLLANDER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION; **WINKELCENTRUM SNEKERTREKWE:** JUMBO*; **SCHRANS:** ALBERT HEIJN*, SLA-GERIJ VREDE*, DECO HOME, BIO BIJ JANSEN, FRIESE SCHRIJF-KAMER, SCHOOTSTRA VIS*, FIETSTATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP*; **ZUIDERBUREN:** JUMBO*; **DE HEMRIK:** RESTAURANT JUPITER, GROOTHANDEL MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL, OMROP FRYSLÂN; **DE ZWETTE:** SNACKBAR LORENTZ, DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC, MOTOPORT LEEUWARDEN; **GROTE WIELEN:** RESTAURANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: BOUWBEDRIJF DE VRIES, ORANJE HOTEL*, AKO STATION*, STATIONSKAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ WAPEN VAN LEEUWARDEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RES-TAURANT SPINOZA, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER, IERSE PUB PADDY O'RYAN, EETCAFÉ HET LEVEN, **IJZERHANDEL POSTMA**, DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF, HOTEL 'T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TETMAN DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KEL-DERS*, RESTAURANT SARAY, RESTAURANT BOSPORUS, RESTAU-RANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*, RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAEELS, FIRE CAFÉ*, BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOPEREN TUIN, CAFÉ DE MARKIES, LUNCHROOM DE BROODTROMMEL, CAFÉ DE BRASS, RESTAURANT DE VLIEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIEGELAAR, CAFÉ WOUTERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE BRASSE-RIE MARIA LOUISE, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, CROISSANTERIE VITTORIO, SNACKBAR ELY'S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUS-HOORN, KUNSTKADE, RABOBANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE, HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK DBIEB*, STADHUIS, STADSKANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF, PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: SPAR, HOTEL-CAFÉ DUHOUX • **GROU:** ESSO TANKSTA-TION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ, SNACKBAR TAMARINDE, EETHUIS AMICAAL • **WARTEN:** SKUTHÛS • **WERGEA:** SUPERMARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP:** IT HOLT • **MENALDUM:** POIESZ • **JELLUM:** RESTAURANT JONKER SIKKE • **WEIDUM:** HOTEL WEIDUMER-HOUT • **AKKRUM:** POIESZ, HERBERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM:** DE BLAUWE TENT, SLAGERIJ • **WYTGAARD:** FREDERIKA'S TAARTEN & SA • **STIENS:** ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER PITER JELLES, VISKRAAM, BRUNA, PRIMERA, TENNISVERENIGING • **HURDEGARYP:** ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIMERA, HOTEL VAN DER VALK, VISKRAAM BINNE VAN DER KOOI • **OENTSJERK:** BAKKER BRAAKSMA • **WYNS:** DE WINZE • **GYTSJERK:** ALBERT HEIJN*, TANKSTATION VAN DEN BELT, POSTKANTOOR • **BURGUM:** BOEK-HANDEL FRANKE ATSMA EN ANNEKE JAGER

AANGEPASTE VERSPREIDING WEGENS CORONAVIRUS:
EXTRA KRANTEN BIJ DE SUPERMARKTEN

Prijsvraag

Dat was een mooi verhaaltje van Ryk van Dyk uit Gytsjerk, alleen het klopt niet. Dat schreef Jaap de Groot over de weibrokken die Van Dyk had gegeten aan de Emmakade. Nee, zegt De Groot, de foto is gemaakt in Benninga's Frie-sche Margarinefabrieken N.V. aan de Harlingertrekweg. De Groot voegt er aan toe: Een krant die zo kritisch is over onze maatschappij moet ook zelf de waarheid verkondin-gen. Zo is het maar net. Nu maar hopen dat het met de melkvaarder wel goed gaat. Jan Hessel Kooij uit Snakker-buren weet te melden dat het gaat om 'Swarte' Johannes Hiemstra uit Wijns. Hij ging wél naar de melkfabriek aan de Emmakade, 's zomers zelfs vier keer per dag. De boot voer gewoon door terwijl Johannes de melkbussen op het dek zwiepte. Hij stapte voor van de boot af en achter weer op de varende boot. Later werd de melkdienst overgenomen door Helfferich. S. Talsma uit Stiens is zelf vaak mee geweest op de boot. Hij meldt dat de foto rond 1978 bij boer Herder is genomen. Op zaterdag 31 oktober 1981 stopte de melkdienst per boot.

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8, 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

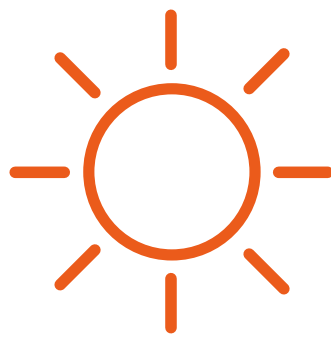
DOE MEE, DONEER! **WWW.LIWWADDERS.NL**

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
 8911 CJ Leeuwarden
 0582 132360

www.boekhandelvandervelde.nl

VAN DER VEEN ZON

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

Kies specialisten voor verduurzaming van woning

Dat mensen, als het gaat om de energietransitie en verduurzaming van hun woning, de bomen door het bos niet meer zien, lijkt voor de Leeuwarder ondernemer Pieter van der Veen bijna vanzelfsprekend. 'Kies maar eens de juiste leverancier. Ons bedrijf Van der Veen Zon probeert iedereen zo goed en volledig mogelijk voor te lichten om tot de juiste beslissing te komen. Wij zijn van vele markten thuis en werken met een groep specialisten om aan de vraag tegemoet te komen. Daarnaast probeer ik zelf naast het advies wat ik uitbreng ook mee te gaan met de montage wanneer mogelijk. Zo heb je van offerte tot installatie één aanspreekpunt binnen het bedrijf.'

De energietransitie en het verduurzamen van woningen zijn momenteel booming business. 'Ik zie bedrijven komen en gaan en daarom is het van belang dat wij met vijf jaar ervaring kunnen zeggen: we kennen het klappen van de zweep. We kennen ons vak en onze werkzaamheden worden gewaardeerd, dat valt te lezen aan de hand van de positieve reviews op het internet.'

Van der Veen werkt op zijn kantoor aan de Ouddeestraat in Leeuwarden samen met enkele bedrijven die verenigd zijn in het team Hulp Energie Transitie (www.viaHet.nl). Het team bestaat uit specialisten die al geruime tijd hun vak uitoefenen. Het gaat om Hofman Interactief, Middelsee Advies en Consulting, Steringa Financiële Planning en Stichting Provinciaal Energietransitie Bureau (PEB).

De onderneming Van der Veen Zon werkt voornamelijk in het noorden van het land, af en toe worden er uitstapjes gemaakt richting de Randstad. 'De meeste opdrachten die we krijgen komen door mond-tot-mond reclame. Degenen waar we zonnepanelen hebben geplaatst zijn tevreden

over de werkzaamheden en de werking van de panelen en vertellen dit aan anderen. Zo rolt het balletje verder.' Op het kantoor van Van der Veen kunnen de eerste onderzoeken worden verricht voor de woning die onder handen genomen moet worden. 'Via het internet kijk ik om welke woning het gaat. Daarna laat ik er een speciaal softwareprogramma op los waarmee ik al een beeld krijg van de eventuele mogelijkheden. Als ik dat beeld heb, ga ik kijken en overleggen met de klant.'

Zaken die van belang zijn bij de energietransitie zijn: hoe ziet de schil van de woning eruit, wat is het jaarlijkse stroomverbruik en hoe ziet de nabije toekomst er op dit gebied uit? Wordt er een elektrische auto aangeschaft en gaat men op inductie koken? 'Het zijn allemaal overwegingen die meegenomen worden in het advies om te komen tot de juiste investeringen.'

Binnen vier tot zes weken kan Van der Veen Zon panelen leveren en monteren. Van der Veen Zon

We zijn een echt Liwwadder bedrijf en dat willen we ook uitstralen

heeft gekozen voor betrouwbare systemen uit de hogere segmenten. 'Gemiddeld plaatsen we twaalf panelen op een woning. De investering loopt uiteen van 4000 tot 5000 euro die met de tegenwoordige tarieven in vier à vijf jaar kan worden terugverdiend. Een systeem kan tot minimaal vijftientwintig jaar op het dak functioneren. We kiezen vaak voor micro-omvormers die los van elkaar werken. Dat betekent ook dat de opbrengst per paneel uit te lezen is. Het systeem kan gemakkelijk worden

Pieter van der Veen: 'We hebben de specialisten bij elkaar gezet om antwoord te kunnen geven op de vele vragen die er leven bij mensen die willen investeren in het verduurzamen van hun woning. Het is namelijk niet niks waar ze voor komen te staan. Met deze groep deskundigen kunnen we alle wensen op een rij plaatsen waarna de bewoner een beslissing kan nemen.' Dit geldt op het gebied van advisering, installatie en financieel.

uitgeschakeld, belangrijk voor de veiligheid, en eventueel in de toekomst worden uitgebreid of worden voorzien van een accu-pakket. Een vast team van ervaren medewerkers zorgt voor een vakkundige bevestiging op het dak en aansluiting in de meterkast.'

Gedurende het jaar is Van der Veen Zon ook actief met de levering van airco's en hybride warmtepompen en hebben hier ook de certificaten en opleidingen voor (stek/f-gassen). We zijn

een echt Liwwadder bedrijf en dat willen we ook uitstralen met de sponsoring van bijvoorbeeld voetbalclub Lions.

Door actief te zijn in de energie transitie en het steeds meer overgaan naar elektrische voertuigen is het idee ontstaan voor het verhuren van elektrische scooters. De ondernemer in Pieter van der Veen zag hierin weer een kans om ook in deze markt iets op te starten. Zo is E-Chopper Verhuur Friesland ontstaan. E-chopper verhuur

E-chopper verhuur

'Ontdek Friesland op een elektrische chopper, duurzaam en gezellig tegelijk.'

Dat is het motto waaronder Pieter van der Veen is gestart met de verhuur van het elektrische vervoermiddel met de brede banden. Van der Veen: 'Bij onder andere hotel Van der Valk en het WTC in Leeuwarden staan choppers die je daar kunt huren. Ook bij Old Dutch in de Westereen staan er choppers voor de verhuur opgesteld. Meer informatie is te vinden op de website echopperverhuurfriesland.nl

Se make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Tijdens mijn ochtendwandeling langs de Willemskade word ik altijd vrolijk bij de aanblik van het beeld van BETJE COHEN achter haar kinderwagen, gemaakt door KARIANNE KRABBENDAM. Toen dat beeld opeens op een vluchtstrook pal naast een lantaarnpaal opdook, staat het sindsdien voor mij symbool voor het povere cultuurbeleid in onze gemeente. En dan druk ik me nog voorzichtig uit. Maar toen ik verder liep en het station naderde, werd ik plots nog vrolijker toen mijn blik viel op een reuzenrad: het Rad van Fortuin. Die staat hier opgesteld dankzij SJOERD BOOTSMA en IMMIE JONKMAN, de organisatoren van het honderd dagen durende bomenproject Arcadia. Ik neem aan dat het tweetal er nog een poffertjeskraam naast gaat plaatsen.

Wie ook aan de wandel is geslagen is LILLIANNE PLOUMEN, de partijleider van de PvdA. In het kader van de naderende gemeenteraadsverkiezingen wandelde Ploumen onlangs met de lokale partijleden door onze stad en bekeek de beelden van haar voorgangers, de roemruchte sociaaldemocratische leiders TROELSTRA en VONDELING. Wat die twee strijders van Ploumen en de huidige Leeuwarder PvdA-bestuurders zouden hebben gevonden, weten we niet, maar als wethouder zou ik er niet gerust op zijn.

Het had mij wel aardig geleden als DIEDERIK SAMSOM, ook een voormalig leider van de PvdA en nu druk in de weer om ons van het gas af te krijgen, de lokale delegatie door zijn oude woonplaats had geleid. Samsom is van het eerlijke verhaal, daarmee werd hij bijna premier, dus die had zich bij de Blokhuispoort meteen afgevraagd waarom het visitekaartje van onze stad nog altijd niet af is. Bij de Hounspolder had hij zijn wenkbrauwen opgetrokken over het anti-vogelbeleid van zijn lokale vrienden. Bij de woonbootbewoners even verderop aan de Opfeart, die plots tegen de afspraken in grote huizen voor hun neus krijgen, had hij het achterhaalde woningbouwbeleid aan de orde gesteld. Zo wandelen we met Samsom nog even verder.

Aangekomen in de Vlietzone had Samsom in de Saskia- en Rembrandtstraten, nog niet zo lang geleden tot twee keer toe grondig opgeknapt, waarschijnlijk stevige woorden gesproken over hoe de verpaupering van de wijk door de ongebreidelde vestiging van pseudo-zorginstellingen in combinatie met huisjesmelkers onder toezicht van de machtigste partij jarenlang heeft kunnen uitdijen. Bij Zalen Schaaf had hij de mislukte prijsvraag in herinnering geroepen die ertoe leidde dat het plan werd aangenomen waar de minste steun voor was. In Bilgaard zou hij hebben stilgestaan bij het verdwijnen van de prachtige wijkbibliotheek. Die werd opgeofferd om een verhuizing van het hoofdgebouw mogelijk te maken waardoor de ontmoetings-

plek voor de tientallen culturen in de wijk verdween. Samsom had zeker zijn verwondering uitgesproken (het eerlijke verhaal) over het opnemen van Bilgaard in het rijtje arme wijken, een rijtje dat tot voor kort voorbehouden was aan de oostelijk van het centrum gelegen buurten.

Ik denk dat de lokale PvdA'ers halwege de wandeling er hun bekomst van zouden hebben gekregen en hun eerlijke leider weer op de trein naar Leiden gezet hadden. In dat geval zou Samsom het grote reuzenrad hebben ontwaard en zich hebben afgevraagd of dit Rad van Fortuin waarmee de culturele ondernemers het bomenproject ARCADIA inluiden wel zo'n goed idee is terwijl er zoveel problemen in de stad om een oplossing smeken. Het miljoenenproject Arcadia, waar naar verluidt ook nog een fors bedrag voor woningisolatie in de wijk Bilgaard in is gerommeld, mag niet mislukken. Dat Arcadia in lijn met voorganger Culturele Hoofdstad 2018 allerlei bestaande culturele zaken wegdrukt, daarover hebben we het niet meer. City Jazz, Ljouwert Culinaire, boekenmarkt, opening cultureel seizoen, activiteiten in de wijken: allen hebben moeten lijden of sneuvelen door de bestuurlijke dwang: toen de poppen en nu de bomen. Samsom had meteen de Potmargezone ter sprake gebracht, de groene long waar tientallen bomen op de nominatie staan om te worden omgezaagd om plaats te maken voor een flatgebouw. Hij had gezegd: laat je geen rad voor ogen draaien.

Ploumen, die met haar negen zetels in de Tweede Kamer het succes nog niet aan haar rode jas heeft hangen, heeft de actieve leden ongetwijfeld een hart onder de riem gestoken tijdens haar wandeling langs de partijprominenten. Misschien heeft ze hen wel een stevig woordje toesproken over het armoedebeleid en haar misprijzen kenbaar gemaakt over de aanstaande PvdA-campagnebijeenkomst in Neushoorn met als ludiek hoogtepunt een inzamelactie van bh's voor arme mensen. Misschien heeft ze wel opgemerkt dat er na Vondeling geen sociaaldemocratische leiders in Leeuwarden opgestaan zijn die een monumentaal standbeeld waardig zijn. De partij van TROELSTRA, VONDELING en DEN UYL die campagne voert met bh's, het is me wat.

WEIDUMERHOUT WORDT NOG MOOIER!

'We hebben in Weidumerhout een bizarre tijd gehad. Mensen snakten naar een biertje toen het weer mocht. Alles zat meteen vol', aldus Jorn Posthumus en Irene Rollema over de overname van het bekende horecabedrijf bij Weidum.

Het gerenommeerde horecabedrijf Weidumerhout – hotel, restaurant, kamers in het weiland, camperplaatsen en recreatievoorzieningen – werd in een recordtijd aangekocht door Jorn Posthumus en Irene Rollema. De schoonzoon en dochter van Tjalling Rollema wilden graag samen een eigen bedrijf runnen. 'Toen heb ik mijn schoonzoon meegegeven eens om zich heen te kijken. Hij zat een beetje op Funda te zoeken naar een jachthaven toen hij Weidumerhout voorbij zag komen. Irene en Jorn waren meteen geïnteresseerd. Ook de rest van de familie was enthousiast en iedereen kwam direct in actie. Eerst werd het bedrijf gekocht en daarna kwam de rondleiding. Je ziet aan de nok van het dak of het pand goed staat. Het stond recht en strak als een snaar.'

Een echt horecabedrijf zat nog niet in de portefeuille van Rollema Vastgoed, dat samen met Jorn Posthumus het bedrijf heeft aangekocht. Het was ook even wennen voor Posthumus, tot voor kort bedrijfsleider bij een bedrijf in metaalbewerkingsmachines. 'We zijn bij Weidumerhout bezig met de rebranding, zoals dat zo mooi heet. We moeten ons de sfeer eigen maken. Een horecaconsulent is ingeschakeld om het geheel te kunnen overzien en toekomstplannen te maken. Het is een bedrijf voor jong en oud. De focus ligt bij zo'n bedrijf altijd op de keuken, zeer belangrijk, maar wij kijken van a tot en met z.'

Weidumerhout zal een bepalende rol spelen als het gaat om milieumaatregelen zoals waterbesparing en het verminderen van het gebruik van chemicaliën. Een van de hotelkamers is bijvoorbeeld onder handen genomen van het Leeuwarder bedrijf BrightNano. De hotelkamer is behandeld volgens een laser- en nanotechnologie.

John Poelstra van BrightNano: 'Met een laser reinig je het vuil van een oppervlakte. Dat doen we al voor verschillende hoteleigenaren, waaronder die van Corendon en Westcord.' Een ander sprekend voorbeeld is het reinigen van de Europahal van RAI Amsterdam of het hoofdkantoor van Booking.com in Amsterdam. 'Het is een kwestie van verwijderen en verduurzamen. We worden ingeschakeld bij het opknappen van kapitaalgoederen, maar ook bij het schoonmaken van ijzeren hekken of monumentale objecten, zoals die van de Koepelkerk in Leeuwarden.'

De reiniging met lasertechniek is voor vele doeleinden toepasbaar: auto's, badkamers, keukens, huizen. 'Zelfs het agressieve chroom-6 kunnen we verwijderen. Normaal schilder je je huis eens in de vijf à zes jaar. Met deze techniek kun je tien jaar verder. We brengen, net als in de natte ruimtes van hotelkamers een coating aan die aan de hoogste hygiënische voorwaarden voldoet. HACCPBN noemen we dat zelf, net dat beetje meer hygiëne. Ook bij bedrijven in de voedseltechnologie in Europa zijn we actief. Het is een techniek die bijvoorbeeld een badkamer niet alleen reinigt, maar ook kalkvrij maakt en een antibacteriële laag aanbrengt.

**NANO IS DIEPTEREINIGING EN BESCHERMING.
IN FEITE IS HET OOK EEN DIEPTE-INVESTERING.'**
Sponsor: Rollema Vastgoed

OPVALLEN IN LIWWADDERS? BEL REMCO JAN VELDMAN 06-25223490

DOE MEE, DONEER! WWW.LIWWADDERS.NL

REDACTIONEEL

Zoals eerder gezegd, pakken wij zaken waarmee u zit graag op. We zien dat u onze journalistieke activiteiten waardeert en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u deze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 o.v.v. Liwwadders Journalistieke Producties.

U merkt het wel: Liwwadders is niet zomaar een huis-aan-huisblaadje. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, kantines, sporthallen, wachtkamers en stamtafels) gratis verkrijgbaar in de gehele gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er aangevuld. In enkele Leeuwarder wijken en in het dorp Grou wordt Liwwadders af en toe huis aan huis bezorgd. Ook in Akkrum, Gytsjerk, Hurdegaryp, Oentsjerk en Stiens is de krant verkrijgbaar. Nieuw is de verschijning in Beetgumermolen. Daar wordt Liwwadders sinds kort op verzoek huis aan huis bezorgd.

Bent u als ondernemer geïnteresseerd in een bedrijfsreportage? In een mooi verhaal dat gratis wordt doorgeplaatst op onze goedbezochte website?

Neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl

Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

Wy fûgels fan de Hounspolder stimme NET op Groen Links, PvdA, D66, Christenunie, CDA en VVD

Dizze partijen negearje nammentlik it advys fan it troch de gemeente ynhiere buro foar ekologysk ûndersyk Altenburg en Wymenga, dat in buffersône fan 300 meter hantearret, wylst in riedsmearderheid op 80 meter fan de fûgels grut ferkavele huzen bouwe wol yn it projektgebiet De Hem

Se geane hjirmei yn tsjin har eigen unanym beslút fan 2018 de tige ticht befûgele Hounspolder te hoedzjen en te noedzjen

Boppeneamde partijen stypje mei har stimgedrach ek ûnbehoarlik bestjoer fan it kolleezje. Earst grûn keapje, dêrnei adfys freegje, dit in heal jier ûnder de pet hâlde en dan it miljoenverlies by net bebouwen oanfiere om troch te setten. Dit is wytmaskjen fan wanbelied

Partijen, soargje dat jimme ús stim werom krije, sprek jim út tsjin huzebou en lit frij sicht oan de westkant fan ús dierbere Hounspolder

Irma Abelskamp, Ljouwert
Ananda Adema, Goutum
Berth Adema, Goutum
Reinoud Baarsma, Bears
Maaike Bakker, Ljouwert
Pieter Bakker, Ljouwert
Lysbeth van Balen, Bears
Witse van Balen, Bears
Jaap Beetsma, Weidum
Simon van den Berg, Weidum
Hielke Bergsma, Ljouwert
Tine Bethlehem, Ljouwert
Alowieke van Beuzekom, Bears
Betty Bijl, Ljouwert
Douwe de Bilot, Ljouwert
Karen de Bildt, Ljouwert
Maarten Blankert, Bears
Joke Blom, Ljouwert
B. de Boer, Weidum
Bert de Boer, Ljouwert
Dora de Boer, Jellum
Henk de Boer, Jellum
J. de Boer, Weidum
J.H. de Boer, Weidum
Jan de Boer, Jellum
Markka de Boer, Bears
Janich Boersma, Weidum
Jan Borwell, Wytgaard
Dirk Bos, Bears
Janine Bos, Wytgaard
Willem Bokma, Ljouwert
Hans Bosman, Stiens
Peter Bosveld, Ljouwert
Janny Böttema, Weidum
Sjoerd Böttema, Weidum
Kees Bouwsema, Ljouwert
Marga Breebaart, Ljouwert
Peter Brouwer, Ljouwert
Gerit Brouwer, Bears
Arne Brouwers, Bears

Skelte Brouwers, Weidum
Hilly Brouwers Huarsma, Weidum
Sonja Burgerjunn, Ljouwert
Klaaske Burghoorn, Wurdum
Jan van der Burg, Grou
Michele Bylefeld, Ljouwert
Wiepke Castelein, Weidum
E. Delgrosso, Ljouwert
J. van Dijk, Weidum
Pleke Dijkman, Ljouwert
Meine Dijkstra, Bears
Ria Dijkstra, Ljouwert
Rene Druima, Bears
Marianne Duimans, Ljouwert
J. den Dulk, Ljouwert
Loukje Elgersma, Bears
M. Elgersma, Ljouwert
Rine Engelsma, Goutum
Evert Engwerda, Ljouwert
Theo Engerwerda, Ljouwert
Tees Endercotte, Grou
Simon Feersma Hoekstra, Wurdum
Ferrina Feersma Hoekstra, Wurdum
Nathalie Ectone, Ljouwert
Jan Flapper, Goutum
Kobe Flapper, Goutum
Rutger Fopma, Bears
A. van der Goot, Ljouwert
Gaert de Groot, Weidum
Annelmarieke Hazima, Bears
Ierlen van den Hoak, Wytgaard
Babette de Haan, Bears
Barbara de Haan, Ljouwert
Kees de Haan, Ljouwert
Geppy Haarsma, Wytgaard
Nynke Halma, Weidum
Sytse Halma, Weidum

Franci Heeger, Weidum
Boudy van der Heide, Goutum
Janneke van der Heide, Goutum
Ronald van der Heide, Ljouwert
Eef Heijmans, Mantgum
D. Hellerna, Ljouwert
Egbert van der Hem, Ljouwert
Haiba Hellerna, Goutum
Baukje Hiemstra, Bears
Arnold Hoekstra, Bears
Marlize Hoekstra, Bears
M. Hofstede, Bears
Maaike Hornstra, Jellum
Bernadette Ide, Wytgaard
Luuk Inberg, Ljouwert
Sietske Inberg, Ljouwert
Fred Jansen, Goutum
Ursula Jansen, Goutum
Andries de Jong, Weidum
Marianne de Jong, Stiens
Pietsje de Jong, Weidum
Hillegonda Jorna, Ljouwert
Ida Jorna, Ljouwert
Linda Kampscheur, Ljouwert
E. Katje, Ljouwert
H. van Kemelaar, Ljouwert
H. van Keulen, Wytgaard
Helga van Keulen, Stiens
Jolanda Klamer, Ljouwert
C. Kool, Jellum
Pier Koopmans, Weidum
Douwe Jan Krol, Mantgum
Cano Kroon, Ljouwert
R. Kuiper, Goutum
Elma Laan, Ljouwert
Ger de Linde, Goutum
Monica de Linde, Goutum
Antoinette Lindeman, Goutum
Th. Louma, Jellum
Janet Luyt, Ljouwert
Familie Machiela, Goutum
Sido Martens, Ljouwert
Wim van der Meer, Ljouwert
Aede van Merode, Ljouwert
A. van der Meulen, Ljouwert
Claudia Meulenbelt, Goutum
Yde Miedema, Goutum
W. Moorlag, Ljouwert
Ellie Mourits, Ljouwert
Kees Mounts, Ljouwert
Marijke Nisperus, Bears
Murk Oldema, Wytgaard
Nine Okkema, Goutum
Teake Oosterbos, Mantgum
Joost Oosterwijk, Ljouwert
Alle Oostra, Weidum
Nico Oostra, Weidum
Ypke Peenstra, Bears
Djoke Peenstra, Weidum
Iltse Peenstra, Goutum
J. Piebenga, Ljouwert
J.H. Piebenga, Ljouwert
Lysbeth Pijper, Ljouwert

R. Pilat, Ljouwert
Klaas Ploegh, Weidum
Loeske Ploegh, Weidum
Dieuwke Popma, Hûns
Margaretha Posthumus, Hûns
Mina Potze, Bears
Wolff Prins, Bears
Anja Repko, Bears
John Rijpstra, Ljouwert
Frouke Rullmann, Jellum
Douwe Runia, Stiens
Jochum Rymia, Bears
Tom Sandijck, Ljouwert
David Scarce, Mantgum
Iys Scarce de Jong, Mantgum
P. Schelling, Ljouwert
W. Schiepers, Bears
Jan W. Schoone, Ljouwert
Hilda Schram, Ljouwert
Marian Schutte, Ljouwert
A. Schuurmans, Weidum
Robert Seton, Ljouwert
Tea Sijpeema, Goutum
Kim van Slooten, Goutum
Wibo Smids, Weidum
N. Sovers, Ljouwert
Ria Titta Spaansma, Hilaard
Daan Span, Jellum
Alle Spiekhoof, Ljouwert
Albertse Spliethof, Bears
Barend Spliethof, Bears
Tobias Spoelstra, Ljouwert
Evelyn Stoop, Jellum
Peter Stoop, Jellum
Bertie Suers, Ljouwert
A. Tilmä, Mantgum
Klaus Tilmä, Weidum
Inez Timmer, Weidum
Annigje Toering, Mantgum
Arjen Toering, Weidum
Feilje Toering, Weidum
J. Tolsma, Weidum
Ytsie Tolsma, Weidum

Wij vogels van de Hounspolder stemmen NIET op Groen Links, PvdA, D66, Christenunie, CDA en VVD

Deze partijen negeren namelijk het advies van het door de gemeente ingehuurd bureau voor ecologisch onderzoek Altenburg en Wymenga, dat een bufferzone van 300 meter hanteert, terwijl een raadsmeerderheid op 80 meter van de vogels groot verkavelde huizen wil bouwen in het projectgebied De Hem

Ze gaan daarmee voorbij aan hun eigen unanieme raadsbesluit van 2018 de erg dicht bevogelde Hounspolder te beschermen en te behouden

Bovengenoemde partijen steunen met hun stemgedrag ook onbehoorlijk bestuur van het college. Eerst grond kopen, daarna advies vragen, dit een half jaar onder de pet houden, om vervolgens het miljoenverlies aan te grijpen bij niet bebouwen. Dit is witwassen van wanbeleid

Partijen, zorg dat jullie onze stem weer terugkrijgen, spreek je uit tegen huizenbouw en laat vrij zicht aan de westkant van onze dierbare Hounspolder

Pieter Törensma, Hûns
Erna Tromp, Goutum
W. Tromp, Goutum
Ria Tysma, Ljouwert
Simon Tysma, Ljouwert
Oiska Vallant, IVN
vogelwerkgroep, SOVON-
teller, Goutum
Judy Veenstra, Ljouwert
Jelle van der Velde, Jellum
Peter Verbeek, Bears
Mirre Verdenius, Ljouwert
Dick Verneul, Bears
Rienk Versloot, Ljouwert
Tineke Visser, Ljouwert
Theo de Vries, Ljouwert
Richard Walstra, Ljouwert
P. van Woerden, Ljouwert
Dikkie van der Werf, Wytgaard
Eva Westra, Ljouwert
Jaap Westra, Wytgaard
Robert Wetting, Ljouwert

Gert Wiegman, Goutum
Syds Wiebma, Ljouwert
Monique Willefs, Ljouwert
Henk Wijland, Goutum
Zwanny Wouda, Ljouwert
Herke Wynalda, Wytgaard
Anneke Zeinstra, Fûgelteater
SOVON, Goutum
Truke Zeinstra, Bears
Els Zoon, Bears
Jonas Zoon, Bears
Dise Zoon, Bears
Rob Zoon, Bears
Jan&Willy, Hyl, Ges&Jouke,
Renee&Arjan, Richard&Magriet,
De Tolve, Goutum
Bestuur Volkstuincomplex,
Goutum
FNP Ljouwert (oare partijen
hawwe gjin belangstelling)
Marke Elzinga, Matsum
Hendrik Kroes, Berltsum
Marieke Prins, Marsum

D66

Door Andries Veldman • Foto Simon van der Woude

Eens gaat het gebeuren'

De Leeuwarder wethouder en lijsttrekker van D66 Hilde Tjeerdema geeft de stad als rapportcijfer een acht. Ze vindt het nemen van de eigen verantwoordelijkheid een groot goed en geeft critici te verstaan: wat is jouw bijdrage geweest? Hoe het precies komt met de energievoorziening voor de burgers, terwijl die al van het gas worden losgekoppeld, is nog een open vraag. Dat de PvdA miljoenen uit wil geven voor cultuur en daarbij geen dekking levert, vindt ze gemakkelijk. Ook op het law and order gestoelde verkiezingsprogramma van het CDA vindt de leider van D66 geënt op een verkeerd uitgangspunt. 'Dat is gebaseerd op wantrouwen.'

In de coronaperiode blijkt de wethouder volop aan haar conditie te hebben gewerkt. Er is tien kilo af en er worden dagelijks 10.000 stappen gemaakt. Het keto-dieet voert in hui- ze Tjeerdema de boventoon. Zoals het een wethouder betaamt, benoemt ze vooral de positieve zaken in haar gemeente. Als raadslid had ze felle kritiek op de bestuurs- cultuur, maar die schijnt als sneeuw voor de zon te zijn opgelost. Na het vieren van Culturele Hoofdstad, de aanleg van de Haak om Leeuwarden en de bouw van het nieuwe Fries Museum aan het Zaailand werd alles anders in de Friese hoofdstad. Jammer dat corona roet in het eten gooi- de. 'We kunnen als overheid veel, maar de ondernemende krachten zullen het moeten doen.' Ze prijst de vitaliteit van de burgers om wat van het leven te maken.

De grote vraag bij de komende gemeente- raadsverkiezingen in Leeuwarden is deze: wordt D66 de grootste partij in de gemeen- te? Vier jaar geleden deed de partij al een gooi naar die positie, maar faalde jammer- lijk door een mislukte campagne en door de actie van de PvdA, die met boegbeeld Lutz Jacobi de voorspelde schade wist te beperken. Vorig jaar, bij de landelijke verkiezingen, gingen evenwel de meeste stemmen in de gemeente Leeuwarden naar D66, daarna volgden VVD en PvdA.

Tjeerdema toont zich bescheiden. Ze wil niet te vroeg juichen. 'Eens gaat het gebeu- ren', zegt ze. Maar of het D66-programma met plannen voor een McWeed (coffee- shop als een McDonalds), het terugdrin- gen van 'energiearmoede' en het toestaan van 'verkamering' van woonhuizen hiervoor gaat zorgen, is de vraag. Vooral de verkamering, het opsplitsen van wonin- gen in te verhuren kamers, ligt in veel wijken zeer gevoelig. Tjeerdema: 'Zowel nieuw te bouwen studio's als verkamering

zijn opties om stu- denten en ook young professionals aan een woning te helpen. D66 vindt het belang- rijk dat Leeuwarden een studentenstad is en blijft.' Los van de ambitie die uit het programma opstijgt, ontbreekt een financi- ele paragraaf die uit- legt hoe die ambities te bekostigen.

De Leeuwarder wethouder, met in haar portefeuille zorg, sport en gemeentelijke dienstverlening, noemt de energietran- sitie een van de grote, zo niet grootste, opgave voor de burgers. De gemeente koerst hierbij op twee sporen. 'We willen de bestaanszekerheid bevorderen en de energierekening naar beneden zien te krijgen om de armoede te voorkomen. We willen een Europese voortrekkersrol in- nemen. Of het wel verstandig is om dat te willen? Het is net als met Culturele Hoofd- stad van belang om een stip op de hori- zon te zetten. Het Rijk heeft er geld voor vrijgemaakt en vanuit Europa zal er nog meer geld moeten kunnen komen. Nee, er zijn nog geen plannen.' Zoals wel vaker

bij ambitieuze colleges: geld zoekt plan. De wethouder blijkt met een delegatie te zijn afgereisd naar Groningen om aldaar de verduurzaming en het warmtenet van nabij te aanschouwen. Dat Leeuwarden al sinds jaar en dag twee warmtenetten met wisselend succes beheert, doet daar niets aan af. Extra kennis kan geen kwaad. 'We hebben gezien hoeveel moeite het kost om het aan de bevolking uit te leggen. Er gaat veel energie zitten in communicatie.'

De groene partij D66 vindt dat de festivals in recreatiegebied De Groene Ster onverkort door moeten gaan. Ondanks het feit dat de gemeente herhaaldelijk door rechters op de vingers is getikt en er tonnen – Tjeerdema zegt niet te weten hoeveel – aan juridische kosten zijn gemaakt, vindt de wethouder dat de regels moeten wor- den aangepast om in dit natuurgebied de festivals door te laten gaan. 'Wij zijn ervan overtuigd dat dit een mooie festivallocatie is.' Dat niemand bestrijdt, maar dat het gebied gezien de geldende natuurvoorwaarden ongeschikt is, vat bij de wethouder geen post. 'Het is van waarde dat daar festivals worden gehouden. Wij zijn ervan overtuigd dat dit daar kan. Dat wordt nu gefrustreerd.'

In het kantoor van het oude stadhuis komt het pessimisme van haar collega-politici Lutz Jacobi (PvdA) en Femke Molenaar (GroenLinks) ter sprake. Jacobi en Mo- lenaar spraken in het vorige nummer van Liwwadders in niet mis te verstane bewoordingen hun teleurstelling uit in de Leeuwarder bestuurscultuur. Beiden, nota bene controleurs van het dagelijks bestuur en coalitiegenoten van D66, moes-

'Binnen projecten zullen hun 06-nummer en emailadressen beschikbaar komen voor de belanghebbenden. Onze ambtena- ren moeten weer durven terug te bellen en met echte mensen in gesprek gaan.'

Over de somberheid die Jacobi en Mo- lenaar ventileerden zegt Tjeerdema opnieuw dat 'iedereen zichzelf de vraag moet stellen: wat heb jij gedaan?' Zelfs pre-

Onze ambtenaren moeten weer durven te bellen

ten tientallen keren bellen om de juiste ambtenaar aan de lijn te krijgen, dienst- verlening waarvoor Hilde Tjeerdema direct verantwoordelijk is. Al met al geen bevorderlijke situatie om het verloren gegane vertrouwen in het gemeentelijk bestuur te herstellen. Tjeerdema begint te vertellen dat mensen wellicht een verkeerd beeld hebben wat je van een gemeente allemaal zou mogen verwach- ten, dat het leven steeds sneller gaat ('je wilt nu de uien voor de deur afgeleverd hebben') maar erkent daarna wel dat de dienstverlening verre van optimaal is. Ze gaat er verandering in brengen. 'Er komt een nieuw bedrijf die deze dienst- verlening gaat uitvoeren. Dat betekent ook dat het terugbellen, waarover veel wordt geklaagd dat dit niet of veel te laat gebeurt, te traceren is. Er is nu al een apart zakelijk systeem waarbinnen de commu- nicatie beter is geregeld.' Ambtenaren die nu zijn afgeschermd zullen mondjesmaat weer in beeld verschijnen, zegt Tjeerdema.

sident John F. Kennedy komt hierbij om de hoek kijken. Tjeerdema: 'Ask not what your country can do for you – ask what can you do for your country.' Een tevreden Tjeerdema lijkt te zeggen: zo, dat kunnen Jacobi en Molenaar in hun zak steken. 'Ik denk in eigen verantwoordelijkheid, niet in tegenstellingen. Ik ben ook buitenge- woon tevreden over deze burgemeester. Hij heeft veel energie gestoken in de Veilig- heidsregio.' Dat ondanks deze inspanning steeds meer mensen boos worden, het wis- selende coronabeleid niet meer begrijpen, zich afvragen waarom het laaghangend fruit van de horeca wordt aangepakt en er geen boetes worden uitgedeeld aan super- markten die gemakzuchtig omgaan met de regels, is ook Tjeerdema niet ontgaan. De oplossing is helaas niet te vinden in het ambitieuze verkiezingsprogramma. 'Er is steeds meer agressie. Vaak gaat het om uit- vergroting van problemen die er al waren. Ik vraag me soms af: wie wil er nog achter de balie van het stadskantoor zitten?'

LEES OP LIWWADDERS.NL
OVER SÚDWEST-FRYSLÂN

- * Wat is er aan de hand in Súdwest-Fryslân?
- * Ambtelijke top gemeente scoort 3,4
- * Vriendjespolitiek in ambtelijke top

Forum voor
Democratie

Door Andries Veldman • Foto Simon van der Woude

‘Het politieke landschap in Leeuwarden gaat veranderen’

‘De burger moet meer invloed krijgen op de besluitvorming. Wij zijn voor een directe democratie. Laat burgers via een referendum meebeslissen over de komst van het Cambuurstadion, Lelylijn of Deltaplan. Als er coronaregels worden ingevoerd dan moeten de burgers hierbij betrokken worden. Een gekozen burgemeester zou tot andere besluiten zijn gekomen.’ Kevin Oudhuis en Nanne Feenstra, kandidaat-raadsleden voor Forum voor Democratie, staan klaar om hun zetels in de gemeenteraad van Leeuwarden in te nemen. Vorig jaar maart kreeg hun partij bij de landelijke verkiezingen in de gemeente Leeuwarden ruim 7000 stemmen, goed voor drie raadszetels.

Wonen, veiligheid, werk en inkomen zijn de speerpunten waarmee men lokaal de barricaden bestormt. Wie kan er tegen zijn? Maar waar men afwijkt van de bestaande partijen is vooral de zeggenschap voor de burger. Volgens Forum had die burger, als hij had mogen meedoen aan de directe besluitvorming, er nooit voor gekozen om zichzelf van het gas af te sluiten of coronaregels op te leggen die weinig te maken hebben met het bestrijden van een pandemie. Een gekozen burgemeester Buma had zich in zo’n geval wel twee keer bedacht om allerlei beperkende maatregelen op te leggen aan de horeca en het midden- en kleinbedrijf. Kevin Oudhuis: ‘Wij zijn voor het kiezen van de burgemeester uit meerdere kandidaten. In zo’n geval zou Buma zich verkiesbaar moeten stellen, niet dat wij op hem zouden stemmen, maar hij zou in dat geval volgens ons dichterbij de burgers staan in plaats van de regent te zijn die hij nu is.’ Nanne Feenstra: ‘Er wordt over je geregeerd. Er is steeds meer wantrouwen. Via Zoom heb ik de raadsvergaderingen bekeken, daar schrik je van. Het is een ouderwetse manier van zakendoen. Iets uit de vorige eeuw. Kevin Oudhuis: ‘Er is weinig debat en nauwelijks ruimte om elkaar van een ander standpunt te overtuigen. Veel ligt al vast.’

Oudhuis: ‘Er gaat wat veranderen in Leeuwarden.’ De PVV doet niet mee aan de verkiezingen, LIJST058

wordt door Forum beschouwd als rechts light en de VVD is verlinkst. ‘Wij zijn de enige rechtse partij: nationalistisch en patriottisch. We zijn voor het behoud van de Friese cultuur. Als de Randstad naar Friesland wordt verscheept, dan verdwijnt deze. Dat we onlangs in de Geschiedenis van Nederland als barbaren werden afgeschilderd die kinderen ritueel offerden, klopt van geen kant.’

De twee voormannen van Forum voor Democratie verwachten dat het politieke landschap in Leeuwarden op zijn kop gaat. Dat komt, volgens de twee, door het pandemiebeleid, of een gebrek daaraan, waardoor groepen burgers in de hoek zijn gedreven en tegen elkaar zijn opgezet. De dreigende taal die Tweede Kamerleden van Forum bezigen is een reactie op de taal die de overheid zelf hanteert. Overigens vinden Oudhuis en Feenstra de discussie term tribunalen niet direct verwerpelijk. Oudhuis: ‘De toon is verhard en dat is niet ideaal. Maar een overheid moet je altijd met woorden kunnen aanvallen. Er zijn tijdens de coronacrisis besluiten genomen op het randje. Die besluiten zou je nu moeten laten wegen door een rechter. In een rechtsstaat zou je daar geen bezwaren tegen moeten hebben.’ De twee wijzen op de rol van de overheid die zich beter had moeten inspannen om de eenheid te bewaren. Volgens Forum gooiden de CDA-ministers Hugo de Jonge en Ferd Grapperhaus daarentegen olie op het vuur. ‘Ik weet waar jullie wonen, zei minister

Hugo de Jonge over de ongevaccineerden. Grapperhaus noemde ons wappies.’ De twee sluiten niet uit dat door de opmerkingen van hun partij grotere restricties zijn voorkomen. ‘Ons kritisch tegengeluid heeft mogelijk erger voorkomen. Kijk naar de verregaande maatregelen in Australië, Canada en Oostenrijk. De twee ministers zaaiden verdeeldheid. Dat moet je niet doen. In verhouding daarmee zijn de uitspraken van onze Tweede Kamerleden gerechtvaardigd.’

Op de dag dat president Poetin de Oekraïne binnentrekt wijzen de twee kandidaten voor de Leeuwarder gemeenteraad op uitspraken van hun leider Thierry Baudet, die vindt dat de oorlog tussen Oekraïne en Rusland het gevolg is van ‘extreem dom beleid van de NAVO’, aldus de site De Dagelijkse Standaard. Baudet spreekt van ‘naïeve dommigheid’ en ‘een duivels plan’ waarbij een externe vijand gecreëerd wordt om ons de Great Reset door de strot te duwen. Die Great Reset handelt om economische macht en het creëren van invloedssferen. Terug naar Leeuwarden zeggen Oudhuis en Feenstra: ‘Het is niet zo dat wij als Forum vrienden zijn van Poetin. Forum

Nanne Feenstra (links) werkte in diverse functies in het distributiecentrum van PostNL in Leeuwarden. Hij studeerde European Studies (thuisstudie). Momenteel is hij werkzaam voor de partij als coördinator van de verkiezingsevenementen en werkt hij aan de ledenadministratie. Forum voor Democratie heeft 60.000 leden (3000 in Friesland) en is daarmee de grootste ledenpartij van ons land. Feenstra is een geboren Leeuwarder, hij woont in de Bloemenbuurt.

Kevin Oudhuis was projectleider verkeersveiligheid. Hij was onder meer betrokken bij de Bob-campagne, tegen alcoholgebruik in het verkeer. Hij is geboren in De Kwakel bij Utrecht en na zijn negende opgegroeid in Pingjum. Wie Riens Gratama is, jarenlang inwoner van Pingjum, is hem onbekend. De verslaggever moet op zijn beurt toegeven dat Jelle B. hem niets zegt. Oudhuis studeerde in Utrecht en aan de NHL in Leeuwarden. Hij woont in de binnenstad van Leeuwarden.

is destijds ontstaan vanuit de actie tegen het Oekraïneverdrag. Baudet zei: dit brengt spanning. Wat er nu gebeurt, is precies waar we toen voor waarschuwden. Dit zagen we aankomen. Er is er over gestemd, maar er is niet naar die stemuitslag geluisterd.’ De bredere verbanden moeten duidelijker aan de oppervlakte komen, vinden de twee. ‘De coronacrisis wordt gebruikt om andere doelstellingen te verwezenlijken. De kleine mkb’er is de dupe en verdwijnt en voor het grootbedrijf wordt daardoor een betere markt gecreëerd.’ Volgens Forum is de Great Reset een plan dat door de machtigen wordt uitgevoerd, door machteloze politici zonder dat ze het door hebben wordt omarmd en door mainstream media kritiekloos wordt beschreven.

Ondanks een forse tegenwind die veroorzaakt werd door vermeende antisemitische opmerkingen lijkt de partij van de grond te komen. Nanne Feenstra, iedere vrijdag werkzaam op het par-

tijkantoor in Amsterdam, zegt hierover: ‘Baudet blijft iedere keer weer zeggen dat er van antisemitisme binnen zijn partij geen sprake is.’ Kevin Oudhuis: ‘Als de jaren dertig van de vorige eeuw ter sprake komen, dan zeggen wij: dit nooit weer. Als je te maken krijgt met allerlei controlerende en autoritaire maatregelen, dan zeggen wij: leer van het verleden. De coronasituatie is gelukkig lang niet zo erg als wat er in de jaren dertig gebeurde, maar wij wijzen op het gevaar van demoniseren en uitsluiten en vinden dat we die parallellen mogen trekken. Wij zijn ook geen klimaatontkenners. We ontkennen niet, maar zien andere oplossingen. We geloven niet in windparken en molens. Je zit nu al met congestieproblemen op het stroomnet. Dat wordt alleen maar erger. Stop de gedwongen afkoppeling van het gas. Met de provincie zouden we moeten nadenken over kernenergie.’ Nanne Feenstra: ‘Er zijn niet genoeg grondstoffen om iedereen in een elektrische auto te laten rijden.’

LIWWADDERS (STADSBLAD LIWWADDERS EN WWW.LIWWADDERS.NL)

ZOEKT EEN VRIENDELIJKE ADVERTENTIEVERKOPER (ZZP'ER, V/M)

INFORMATIE: 058-2133138 OF INFO@LIWWADDERS.NL

Hoe kan dit in mijn stad gebeuren?

‘Ik ben in de gemeenteraad op mijn plek, tenminste als je als raadslid ook zorgt dat je altijd met je voeten in de klei blijft staan. Je moet een link houden met de samenleving.’ Carlijn Niesink is fractievoorzitter en lijsttrekker van de ChristenUnie in Leeuwarden. Ze zit vier jaar in de gemeenteraad en maakt zich zorgen over tal van zaken, maar de enthousiasme om die zaken aan te pakken overheerst. ‘Ik ben vrij vasthoudend. Je bereikt daardoor wel dingen.’

Niesink is voor de helft van haar tijd jongerenwerker in dienst van de Protestantse Kerk Nederland (PKN) in Berlikum. In het dorp met ruim 2500 inwoners heeft ze contact met een kleine honderd jongeren. ‘Ik zie een toenemende angstproblematiek. Er zijn jongeren die al moeite hebben om in de rij voor de kassa bij de supermarkt te staan. Het gaat om jongeren in de leeftijd van veertien tot zeventien jaar, een periode dat er veel in je leven gebeurt. Ik maak me grote zorgen over de wachtlijsten voor de jeugdzorg, want ik zie schrijnende situaties.’ Moeite heeft ze met het wegwuiven door ouderen van zaken waarmee ze dagelijks te maken krijgt. ‘Ach, ze kunnen dit even niet of dat niet, wordt er dan gezegd. Dan ga je voorbij aan de onzekerheid waarmee deze groep te maken heeft. De jongeren weten gewoon niet waar ze aan toe zijn. De maatschappij is hier nog niet klaar mee.’ De gevolgen laten zich nog niet uittekenen, maar in Berlikum ontmoet ze veerkracht bij de voetbalvereniging en het muziekkorps. ‘Het korps bracht serenades bij mensen aan huis.’ Zelf gaat ze actief in op de wensen van de jongeren. ‘Met de jongeren vieren we volgende week, in maart, oud en nieuw. Vorige week vierden we het kerstdiner en een week daarvoor Sinterklaas.’

Meer geld voor de zorg ziet de ChristenUnie niet alleen als voorname oplossing. ‘Het moet een combinatie van maatregelen zijn. We zien als kerken heel veel gebeuren, maar worden bij een mogelijke oplossing niet meegenomen in het zorglandschap.’ Hoewel Niesink vindt dat scholen een rol kunnen spelen, zonder dat er weer iets nieuws bij hen over de schutting wordt gegooid, is zij er vooral een voorstander van dat de kerkgenootschappen sterker betrokken worden bij het vinden van oplossingen.

Enkele jaren geleden kwam Carlijn Niesink zelf in de financiële problemen. Ze schreef hier onlangs openhartig over in een

ingezonden artikel in de Leeuwarder Courant. Niesink is een van de slachtoffers van huur- en zorgtoeslagproblematiek. Ze moest tot haar schrik een fors bedrag (een kleine 10.000 euro) terugbetalen. Ze werd daardoor ervaringsdeskundige die precies kon zien waar zaken goed én goed mis gingen. ‘Er worden door gemeenten en andere overheden mooie convenanten gemaakt om de burgers tegemoet te komen, maar de vraag blijft: helpt het? De gemeente Leeuwarden stuurt als je twee maanden achterloopt met het betalen van de rekening voor huur of energie een brief, er wordt ook gebeld met een anoniem nummer. Dan begrijp je niet hoe het werkt. Als je in zo’n situatie zit, dan neem je de telefoon voor een anoniem nummer niet op en de post maak je ook niet open.’ Daar is bij het opstellen van de convenanten even niet over nagedacht. ‘In mijn situatie werd ik naar het wijkteam verwezen. Het heeft daarna drie maanden geduurd, waarin mijn rekeningen opliepen, totdat ik bij de Kredietbank terecht kon. Ik heb de wethouder

De VVD is in Leeuwarden getooid met een vleugje links, daar ben ik blij mee

gevraagd waarom ik niet direct bij de Kredietbank terecht kon, zonder tussenkomst van het wijkteam. Bovendien werd ik onjuist geïnformeerd op het kantoor van het wijkteam. Ik las mee met mijn dossier, dat vonden ze vervelend. Op een gegeven moment had ik nog 7,24 euro openstaan. Ik zei: als ik dat nu betaal, dan ben ik eruit. Dat kon niet. Ik moest nog een maand langer in de schuldhulpverlening blijven zitten.’

Volgens Niesink zijn er op gemeentelijk niveau tal van verbeteringen door te voeren, maar zal de problematiek vooral bij de kop moeten worden aangepakt. Zo blijkt dat veel gemeentelijke regelingen voor steun ‘op de plank blijven liggen’ en niet terechtkomen bij mensen die er recht op hebben. Ook zegt Niesink dat raadsleden vaak niet ten diepste beseffen waarover ze praten.

Daar heeft ze zich zelf ook schuldig aan gemaakt. ‘Ik was hard en veroordelend. Het is een beetje zoals VVD’ers praten over het openbaar vervoer, terwijl ze nog nooit in een bus hebben gezeten. Iedereen is bang geworden voor fraude, hierover heeft mijn partij een wetsvoorstel ingediend. Je wordt vanuit wantrouwen benaderd. Dit is allemaal een gevolg van twintig jaar liberalisering. Denk je vanuit ik of van wij? Wij denken vanuit wij.’ Barmhartigheid moet weer een prominente rol krijgen, vindt Niesink.

Ze vindt het ‘een blamage’ hoe het college is omgesprongen met het festivalbeleid in de Groene Ster. ‘Dat heeft voor veel onzekerheid bij alle betrokkenen gezorgd. Dat kun je niet maken.’ Maar een wethouder wegsturen, die volgens het CU-verkiezingsprogramma ‘onnodige rechtszaken’ voert om zijn desastreuze en geldverslindende beleid is ook weer zoets. Niesink laat het begrip ‘een stukje genade’ vallen. Ze waarschuwt: ‘Het nieuwe college moet bewijzen dat men geleerd heeft van deze gang van zaken.’

Ook de confrontatie met burgemeester Buma heeft sporen achtergelaten. Buma nam het de raad min of meer kwalijk dat raadsleden vragen en bedenkingen hadden bij het klik-systeem dat gebruikt wordt door ambtenaren. Niesink sprong als een bok op de haverkist. ‘Ik vind onze ei-

Carlijn Niesink is geboren in het Achterhoekse dorp Bontebrug bij Ulf. Ze komt uit een niet-christelijk nest. Moeder stemt PvdA of GroenLinks (‘inmiddels denk ik ChristenUnie’) en vader CDA en een enkele keer VVD (‘Wat niemand thuis snapte. Of hij een geheime bankrekening had, werd hem gevraagd’). Ze studeerde creatieve therapie en theologie bij Stenden in Leeuwarden. Na een zoektocht tussen haar 14e en 19e besloot ze om christen te worden. ‘Ik heb veel kerken bezocht om te ontdekken waar ik me thuis voel. Maar ik ben als puber ook veel op stap geweest.’ Niesink is vrijgezel en woont in Wirdum.

gen ethische afwegingen van belang. Alles wat je (technisch) kan gebruiken, hoef je niet te gebruiken.’ Niesink miste evenwicht in de afwegingen en informatie over het gebruik van de verkregen gegevens. ‘Jammer dat het zo is gelopen. Er zat spanning op. Het had zo niet hoeven.’ De zaak is inmiddels uitgepraat, maar het ethische signaal is duidelijk afgegeven.

Waar de ChristenUnie al jaren aandacht voor vraagt, is de problematiek op en rond de rosse buurt de Weaze, de schandplek in het centrum van Leeuwarden. Carlijn Niesink was hier jarenlang actief als vrijwilliger en kent uit dien hoofde de rosse buurt als weinig anderen. ‘Ik vroeg me af, toen ik dit voor het eerst zag: hoe kan dit in mijn stad gebeuren?’ Na jaren vrijwilligerswerk, ze heeft overigens nog altijd contact met een aantal vrouwen, is de problematiek in kaart gebracht maar de oplossing is, als die er al zou zijn, nog niet binnen handbereik. Leeuwarden werkt, in navolging van Groningen, aan een intake waarbij de vrouwen niet alleen geregistreerd staan, maar tevens geholpen worden bij de toegang tot instanties zoals GGD, woningbouwcorporaties

en ander dienstverleners. ‘Ze kunnen rechten en plichten opbouwen binnen zo’n systeem. Daarnaast krijgt de overheid grip op signalen van mensenhandel.’ Niesink stak nog even de vinger op toen enkele jaren geleden een belangrijk deel van de Leeuwarder hoerenketen ter verkoop werd aangeboden. Het ontbrak evenwel aan gemeentelijke doortastendheid. Ze is beducht op uitwassen rond mannelijke prostituees en het ronselen van jongeren voor de prostitutie uit instellingen voor de zorg, ‘daar waar ze veilig zouden moeten zijn.’ Niesink is voorstander van het Zweedse systeem waarbij de prostituant, de hoerenloper, strafbaar is. Lachend: ‘Als we straks twaalf zetels hebben, dan regelen we dat.’

Ze kan met veel partijen door een deur en verwijst op de vraag naar vrienden in de politiek naar twitter om te bekijken wie op haar 36ste verjaardag aanwezig waren. Daar verschijnen Mirka Antolovic (PvdA), met wie ze opkwam voor de prostituees en Marcel Visser, lijstaanvoerder van de VVD. ‘Klassiek VVD bestaat hier toch niet meer? De VVD is in Leeuwarden getooid met een vleugje links, daar ben ik blij mee.’

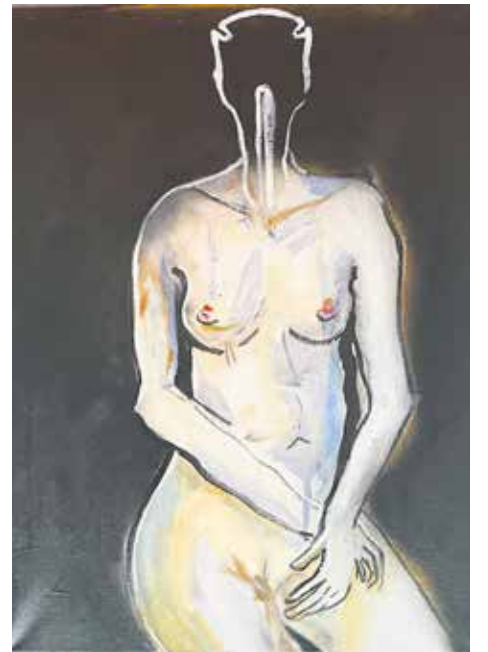
ArtFair

VRIJDAG 1, ZATERDAG 2 EN ZONDAG 3 APRIL GAAT

DE EERSTE EDITIE VAN DE RODE LOPER ARTFAIR

LOS IN DE BOEKENPASSAGE IN DE SINT JACOBSSTRAAT TE LEEUWARDEN!

De 'passage-kunstenaars' zijn veelal aanwezig, exposeren er hun werk en halen van alles uit de kast en van de bovenste plank. Wat resulteert in een bijzondere verzameling aan kunstuitingen in diverse vormen, maten en prijzen. Glaswerk, schilderijen, tekeningen, etsen, klompen, sculpturen, het is allemaal te zien tijdens de RodeLoper ArtFair

DEELNEMENDE KUNSTENAARS

ANITA VOGEL, ANTON FEDDEMA, GERT-JAN DE RUITER,
HANNEKE FONTEIJN, HARM KASMA, HENRIETTE TER HORST,
HILDA GERHARDA VAN DER VEEN, HILLIE WIJMA,
JASON STUURHAAN, RENÉE VAN BEZOOIJEN, THEA HOMMEMA

Welkom

FAWLTY TOWERS AAN DE HARLINGERSTRAATWEG

Door Andries Veldman • Beeld Anton Feddema

Er ligt een vrouw in mijn graf

‘Er ligt een vrouw in mijn graf’. Dat ontdekte Ulbe Lanting, kort nadat hij in 2005 twee graven had gekocht voor zijn inmiddels overleden vrouw José en voor hemzelf. ‘Ik had twee graven besteld op de rooms-katholieke begraafplaats aan de Harlingerstraatweg. Meteen afgerekend: 4200 euro voor nummer J, ligplaats één en twee.’ Een geschrokken Lanting kon aanvankelijk nog wel leven met de vergissing van de begraafplaats en bood aan om een oplossing mee te werken. De oplossingen die werden aangedragen bestonden uit het opschuiven of herbegraven van de mevrouw die in Lantings graf lag, het versmallen van het pad langs het graf om ruimte te maken voor een nieuw graf of stapelen.

De kwestie is na al die jaren nog niet uit de wereld. Inmiddels heeft Lanting zich genoodzaakt gezien een advocaat in de arm te nemen om het bestuur van de begraafplaats tot de orde te roepen. De rooms-katholieke Vitushof scoort hoog op de ranglijst van de Fawltly Towers van Nederlandse begraafplaatsen.

Het bestuur van de rooms-katholieke begraafplaats Vitushof aan de Harlingerstraatweg heeft het in de ogen van ‘klant’ Ulbe Lanting helemaal verbruid. Kort na de teraardebestelling van zijn

vrouw Josje ontdekte Lanting dat het graf rechts naast zijn vrouw, de ruimte die hij voor zichzelf had gereserveerd, bezet was. ‘Daar lag mevrouw Stoelwinder in mijn graf. Die was daar kort voordat ik een bezoek bracht aan het graf van mijn vrouw begraven.’ Lanting informeerde bij beheerder van de begraafplaats hoe dit toch mogelijk was. Die kon niet anders dan toegeven dat er een fout was gemaakt. ‘Gezamenlijk hebben we toen naar een oplossing gezocht. Ik vond het ook wat cru om mevrouw Stoelwinder te laten herbegraven op een andere plek, zoals aanvankelijk door de Vitushof was voorgesteld’.

Lanting, ondernemer in ruste, is er de persoon er niet naar om fel van leer te trekken, maar er zijn grenzen. ‘Tijdens mijn ondernemerschap heb ik vaak genoeg conflicten tot een goed einde moeten brengen; ik ben blij dat dit niet meer hoeft, dacht ik.’ Maar ook voor de bedachtzame technneut zijn er afspraken die nageleefd moeten worden en die werden bij de rooms-katholieke begraafplaats ruim overschreden. ‘Voordat je het weet, beland je in vreemde discussies met de beheerder van de begraafplaats. Afen toe dacht ik: hoor ik het wel goed?’ Er werden Lanting diverse mogelijkheden aangedragen. Zijn kist zou op die van zijn vrouw geplaatst kunnen worden. Ook zou er ruimte kunnen worden gecreëerd aan de andere zijde van zijn vrouw, richting het looppad. ‘Daar ligt een pad en mij werd voorgesteld om dat pad enigszins te verleggen. Ik vond dat een oplossing waarmee te leven viel, ook al hield ik weinig goede herinneringen over aan de gevoerde overleggen.’

Er werd uiteindelijk besloten om een graf ter linkerzijde van José te reserveren voor Ulbe Lanting. Uit het langslowende pad werd een stuk gezaagd om ruimte te maken. Tot zover ging alles goed. Diverse malen per jaar bracht Lanting een bezoek aan de begraafplaats. Jarenlang was er weinig beweging op de zuidzijde van de rustplaats. Tot november vorig jaar, toen Lanting tot zijn schrik zag dat er toch, in strijd met de afspraken, weer gemorrel is aan de ruimte naast het graf van zijn vrouw José. ‘Wie schetst mijn verbazing toen ik op 20 november 2021, onze trouwdag, ontdekte

dat er een pad over mijn graf was gelegd.’ Lanting ontwaarde een mooi, strak zwart geasfalteerd pad dwars over zijn plek. Aan de eettafel in zijn appartement kan hij een lachbui over zoveel opeenvolgende missers nauwelijks onderdrukken. Maar het gelach maakt al gauw plaats voor ergernis wanneer hij zich de opstelling van de beheerder en de bestuurder van de begraafplaats voor de geest haalt. ‘Hoe er wordt gesproken over degenen die daar begraven liggen tart ieders voorstellingsvermogen. Mevrouw Stoelwinder kon wel een stukje worden opgeschoven. Daar merkt ze niks van, zeiden ze.’

Mevrouw Stoelwinder kon wel een stukje worden opgeschoven. Daar merkt ze niks van, zeiden ze

Overleg over de ontstane situatie heeft tot nu toe niks opgeleverd. Lanting: ‘Ik had het normaal gevonden dat men contact met mij had opgenomen wanneer men werkzaamheden bij mijn graven zou uitvoeren. Je wordt geconfronteerd met smoesjes en verdraaiingen. Ik zou niet bereikbaar zijn geweest en meer van dat soort tegenwerpingen. Men zat tijdens het overleg halsstarrig naar mekaar te kijken. De beheerder en de bestuurder vertoonden hautain gedrag, er werd geen enkel respect getoond voor de overledenen en de nabestaanden. Wij werden op het laatst ook boos, dat was niet goed, maar het was pittig en emotioneel.’

Hoewel voorzitter Wim Röben van de rooms-katholieke begraafplaats Vitushof zich in december

vorig jaar in een brief uitvoerig excuseerde en liet weten dat het allemaal zo niet had moeten, is een oplossing nog niet in zicht. Röben vindt desgevraagd de heisa maar een beetje onzin. Volgens de voorzitter van de begraafplaats is het conflict inmiddels opgelost. ‘Ach, er is niks aan de hand’, zegt Röben. Lanting daarentegen ziet de excuusbrief voornamelijk als een leeg stuk papier waaruit niet blijkt dat de begraafplaats zal voldoen aan de contractuele verplichting: het leveren van twee graven voor personen die naast elkaar begraven willen worden, zoals in 2005 overeen is gekomen.

Inmiddels is het pad versmald met negentien centimeter. Dat is volgens Lanting nog altijd te weinig om er een grafmonument van 80 centimeter breed op te plaatsen met rondom de gebruikelijke vrije ruimte van twintig centimeter. Er moet nog vijftien-veertig centimeter van het pad af om het terug te brengen in de staat zoals het vijftien jaar geleden was. Esthetisch gezien lijkt deze oplossing negens naar, maar er is volgens de familie Lanting mee te leven. ‘Er is op dit moment gewoon geen ruimte om een steen naast die van mijn vrouw te leggen. Ze waren altijd bereid om te praten, dat wel, maar het leverde tot nu toe niks op.’

RÖBEN C.S. WORDEN IN DE GELEGENHEID GESTELD OM BINNEN VIER WEKEN MET EEN OPLOSSING TE KOMEN.

Thuisopticiens Friesland

UW OPTICIEN AAN HUIS
 Voor een afspraak of meer informatie belt u met 0518-850125
 of kijk op de website: www.thuisopticiensfriesland.nl

Het overgebleven sabbatspaaltje op de Hoeksterendsbrug

Stalen draden over de volle breedte van de Nieuwestad. Ooit gebruikt voor de feestverlichting

Door André Keikes • Foto's André Keikes

LEEUWARDEN IS DE NOG NIET KWIJT

We moeten niet alleen van het gas af, maar ook van de draad. Wifi en Bluetooth hebben er al voor gezorgd dat we geen kluwens draden meer onder onze tafels en bureaus of achter de bank hebben liggen, maar in de (binnen)stad van Leeuwarden merk je snel dat we de draad voorlopig nog niet kwijt zijn. En dat is helemaal niet erg, want sommige draden hebben ook een esthetische functie. Zeg nou zelf: alles glad, strak en steriel, wie wil dat nou?

Het is wel bijzonder dat in een land waar aardbevingen (voorlopig) alleen voorkomen in noordoost Groningen en waar zelfs bij een minieme kans op windkracht vijf de altijd panische weermannetjes maar wat graag code rood aankondigen, de kabels en draden zo precies zijn weggewerkt onder de grond. Juist in landen waar van tijd tot tijd tornado's langsrazen, hangen de elektriciteitskabels vaak bovengronds, met alle gevolgen van dien. Wij kennen dat hooguit van de Spanjaardslaan, waar de straatlantaarns langs het Rengerspark stijlvol aan draden over de weg hangen.

Toch hangt er in Leeuwarden als je erop gaat letten nog wel meer aan draden en kabels zo maar zichtbaar voor het oog. Ga maar eens op het Stephensonviaduct staan en aanschouw de wirwar aan stroomkabels voor het treinverkeer. En over de grote winkelstraten zijn hier en daar nog steeds stalen kabels gespannen, die ooit dienst deden voor

de feestverlichting. In enkele straten is dat zelfs nog steeds het geval. Die vrolijke lichtjes hingen er destijds niet het hele jaar (tegenwoordig elke dag feest), maar alleen in de korte periode voor Sinterklaas en Kerstmis. Om het bijzondere van die paar weken duidelijk te markeren. Pas eind november reden bijvoorbeeld op de Nieuwestad vrachtwagens af en aan met de zware, gekrulde figuren, waarin de energieslurpende peertjes gedraaid zaten.

Van LED-verlichting hadden we nog niet gehoord, van spaarlampen evenmin, dus dat moet wat gekost hebben aan stroom. Niet verwonderlijk dat de feestverlichting er in de jaren zestig maar zo kort hing. Vanaf platte vrachtwagens en daarop neergezette laddertjes werden de ornamenten aan de stalen kabels gehangen. Het duurde wel even voor alles hing. En nog langer voor de lampjes dan ook echt brandden. Maar dan had je wel wat. Wat er bijvoorbeeld op de Nieuwestad van resteert zijn de stalen kabels, alsof de stroommannen van nu er nog over piekeren om weer

op zo'n laddertje op een vrachtwagen te klauteren. Nee, dat gebeurt niet meer. Zoals we ook de draadomroep en draadjesvlees achter ons gelaten hebben.

Nu hangen de lichtjes daar en ook op de Voorstreek het hele jaar door in de bomen. Niet dat de bomen het fijn vinden om als dood ding gebruikt te worden, maar zo zijn onze manieren, manieren, zo zijn onze manieren. Het effect is onvergelykbaar met de over de straat hangende lichtjes. Toch heb je hier ook nog duidelijk zichtbare draden, ze gaan alleen nu van boom tot boom. Draad-

20 years Mexican Delivery

Win een JBL PARTYBOX!

Check de actievoorwaarden

5,95

Vegan CHILI CON CARNE

TIJDELIJK TERUG VAN WEGGEWEEST

Heeft u nog oude (kapotte) gouden of zilveren sieraden?

Ze zijn veel geld waard!!

Kapot, versleten, onbruikbaar, wij bieden u een eerlijke sloopprijs.

Gouden en zilveren sieraden en munten kopen wij in voor een samen met u te bepalen prijs.

Kom vrijblijvend langs.

GJ VAN ARK JUWELIER

Nieuwestad 18-20 Leeuwarden 058 212 92 91
www.gjvanarkjuwelier.nl
DONDERDAGAVOND KOOPAVOND GEOPEND

DRAAD

**Of overdrijven we nou?
Het blijft natuurlijk wel
Leeuwarden**

loos is iets voor later, maar die tijd komt ook wel, ga daar maar van uit.

In de Sint Jacobsstraat hangen ook draden over de straat met eeuwigdurend lijkende feestverlichting. Tegenwoordig ondersteunen ze, heel mediterraan, echter ook nog groene klimplanten. De pizzeria daar is er niet meer, maar de sfeer van Zuid-Italië is zo toch een beetje gebleven. Of overdrijven we nou? Het blijft natuurlijk wel Leeuwarden.

De forse grijze, op prullenbakken lijkende objecten op de stoepen van de Nieuwestad, zijn voorzien van een angstaanjagend logo dat je waarschuwt voor elektrische schokken en je er effectief van weerhoudt je prulletjes erin te werpen, mocht dat de bedoeling zijn. Van binnen zit de stroomvoorziening voor de marktkramen die er op zaterdagen staan. Of voor andere evenementen die stroom gebruiken. De stroomdraden lopen daarvandaan alle kanten op. Hele kluwens, alsof we terug zijn in de tijd van kabelbundels onder je bureau.

Veel langer geleden, midden en eind negentiende eeuw, toen Leeuwarden nog een belangrijke Noord-Nederlandse stad met Joods leven was, werd de Joodse wijk en ruime omtrek, dus het gebied rond De Put en omgeving, op de sabbat min of meer afgesloten met touwen of kettingen. Dat gebeurde, natuurlijk niet alleen hier, omdat Joden volgens hun religieuze wetten op die dagen geen voorwerpen mochten dragen. Behalve echter in zo'n omheind gebied: de eroev. In de tijd daarvoor fungeerden stads-

wallen als grenzen, maar toen de steden verder groeiden, was dat geen mogelijkheid meer.

De lijnen werden op de andere weekdagen opgeslagen in zogeheten sabbatspaaltjes, om er op tijd voor de Joodse rustdag weer uitgehaald te worden. De Leeuwarder sabbatspaaltjes zijn ten tijde van de bezetting door de nazi's allemaal gesloopt. Maar ééntje, vervaardigd in 1938, dus kort voor de Tweede Wereldoorlog, heeft de jaren doorstaan. Maar vraag niet hoe, half verroest en besmeurd, volgepropt met straatafval stond hij bij de Hoeksterendsbrug aan de kant van de Bleeklaan. In 2015 is hij gerestaureerd en teruggeplaatst, voorzien van ketting en een replica van het oorspronkelijke dekseltje en kreeg hij zelfs de status van gemeentelijk monument. Er zijn er in Nederland namelijk niet veel meer van over.

Je moet wel even zoeken om hem te vinden. Het paaltje is klein en donkergroen, als je niet beter wist zou je het kunnen aanzien voor een of ander voorwerp waar Essent of Vitens zich doorgaans druk over maken. Bovendien is ook het gemeentelijke bordje met uitleg erg ongelukkig geplaatst, namelijk achter de stenen zijkant van de brug. Uiteraard is het ook nog eens besmeurd door voorbijgangers met een spuitbus en te veel vrije tijd. Door de plek van het informatiebordje verwacht je uitleg over de Oostersingel of misschien wel de oude Prins Frederikkazerne in de verte, maar dat is dus niet zo. Hoeveel Leeuwarders zouden enig benul hebben van de geschiedenis van dit paaltje?

Eens een Leeuwarder...

Tekst en tekening: André Keikes

Wat is nou precies een bekende Leeuwarder? Sterker: wat is een Leeuwarder? Er zijn zo veel varianten. Je hebt fulltime-Leeuwarders, deeltijders, freelancers, neo-Leeuwarders, post-Leeuwarders, interim-Leeuwarders en ook would-be-Leeuwarders. Ik ken zelfs een Leeuwarder te Lelystad, die consequent Liwwadders praat met zijn (niet in Leeuwarden geboren) papegaai.

Ik teken ze in ons aller biotoop: de straten en stegen, kades, pleinen, huizen en gebouwen van deze stad. Ook stadgenoten die ons ontvallen zijn, maar door gerichte gebruikmaking van ons geestesoog blijven voortleven in de wereld van nu. Een Leeuwarder is, laten we het daar op houden, iedereen die 'wat heeft' met Leeuwarden. En verder geen gemopper, geklaag of kritiek op mijn keuze, die is wat-ie is, al had het natuurlijk ook een totaal andere selectie kunnen zijn.

DEEL 5 Gijs Jacobse

Gijs Jacobse, de vertrekkend fractievoorzitter van Gemeentebelangen Leeuwarden, voorheen de Nieuwe Leeuwarder Partij, kijkt graag alles na, zeker waar het de cijfers van de gemeente betreft. Want soms is niet alles even duidelijk of vermoedt hij gepruts, dan wel malversaties. In die gevallen volgen vragen, verwijzend naar de vaak zelf helemaal opnieuw doorgerekende kwesties. Ook trekt Jacobse graag een bestuurder aan zijn of haar jasje. Daar heb je immers een gemeenteraad voor. En dat al decennialang. Misschien wel het mooiste van al: Gijs blijft er welgemeend onder.

Prinsentuin

**DONATEURS ZIJN BROODNODIG
VOOR GOEDE JOURNALISTIEK**

DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

Door Aly van der Mark

Een graf

aan de Spanjaardslaan

Een poosje geleden kreeg ik van stadshistoricus Ad Fahner de tip dat er op de oude Begraafplaats aan de Spanjaardslaan een Janke Vlaskamp ligt begraven. Als ik de naam Vlaskamp hoor, gaan alle belletjes rinkelen. Mijn leven wordt al zo'n 15 jaar beheerst door deze familie, met als bekendste exponent tuinontwerper Gerrit Vlaskamp (1834-1906), die in Leeuwarden onder andere het Westerpark (Vossepark) en 45 tuinen aanlegde, waaronder die van het Sint Anthony Gasthuis en het Diakonessenhuis. Gerrit was een oudoom van mijn man Ids, vandaar de belangstelling.

Rustplaats van Chr. P. v d Meulen, geboren 3 nov. 1912, overl. 28 mei 1931 en van zijne moeder Janke Vlaskamp, geb. 14 dec. 1869, overl. 27 januari 1935, geliefde echtgenote van S. van der Meulen.

Wie was deze Janke Vlaskamp? De naam is bekend. In Twee vrouwen, Twee levens wordt Janke Diderika Vlaskamp beschreven, de doktersdochter uit Wirdum die trouwde met haar neef Doeke Hellema. Zij ligt begraven op de elitebegraafplaats Groenesteeg in Leiden; dit was een andere Janke. Mijn nieuwsgierigheid was gewekt. Tot mijn schande had ik nog nooit een bezoek gebracht aan de oude Begraafplaats aan de Spanjaardslaan, die aangelegd is door Lucas Roodbaard (1782-1851).

Wat een bijzondere plek. Je komt binnen tussen twee witte huisjes met zuilen door, die in 1832 zijn gebouwd naar ontwerp van de Amsterdamse architect Israël Warnsinck. In het ene huisje woonde de doodgraver, in het andere stonden de lijkwagens. Er was een koets voor rijke mensen en eentje voor de armen. Eenmaal op de begraafplaats is het de rust die je overvalt, dit is meer een

park met de gewijde stilte van een begraafplaats. Die sfeer ontstaat misschien ook doordat er sinds 1969 niet meer wordt begraven.

Ad Fahner had me aangeraden na de huisjes meteen links af te slaan, dan zou ik het graf wel vinden, het was niet gedekt met een simpele steen maar met een grafmonument. En inderdaad, het viel op omdat het boven de andere grafstenen uitstak met naar ik eerst dacht een afgebroken stuk steen. Maar die afgebroken zuil was met opzet zo gemaakt en toen ik de tekst las, begreep ik waarom: De kapotte zuil stond voor een te vroeg gebroken leven. Meestal wordt de zijkant van zo'n zuil gepolijst maar de bovenkant ruw gelaten, de gestorvene is ruw onttrokken aan het leven.

Wat een tragiek, Christiaan van der Meulen was nog maar 18 jaar toen hij stierf. Op de grond lag in brokken nog een glasplaat met namen, die eens op de zijkant van het monument was bevestigd, maar er kennelijk al heel lang naast lag. Ik kon niet goed lezen

wat er op stond en wist niet wat te doen. Wat erg dat niemand zich over de plaat had ontfermd. Ik zou de brokstukken wel mee naar huis willen nemen om ze schoon te maken, maar mijn vader was in zijn werkzame leven bij de politie, ik ben geen held. Dus eerst maar wat foto's gemaakt en naar huis gefietst.

's Nachts lag ik alles nog eens te overdenken; de arme moeder Janke die haar zoon zo vroeg verloor, de brokstukken die er zo liefdeloos naast lagen. Ik ben dan wel geen held maar als je 82 bent, hoef je je niet zo veel meer van het gezag aan te trekken. Als ik de stukken glasplaat meenam, konden ze me van grafschennis beschuldigen, dat was dan maar zo. Ad Fahner noemde het geen schennis, maar redding; dus de volgende dag een pak kranten in mijn fietstas gestopt en op weg. Bij de witte huisjes was niemand te zien, de fiets bij het lijkenhuisje gezet en met een grote sterke tas vol kranten naar het graf. De gebroken glasplaat lag er nog, de stukken vlug in de kranten

gewikkeld, in de tas gestopt en op mijn dooie akkertje naar mijn fiets gelopen. De tas in de fietstas, naar huis.

Thuis eerst alles schoongemaakt en toen kon ik lezen wie er nog meer in het graf lagen: naast Janke en haar zoon Christiaan waren dat Tjitske en Martha Medendorp. De man van Janke, bloemist Stephanus van der Meulen, was eerder getrouwd met Tjitske Medendorp (1867-1900), dus zijn eerste en zijn tweede vrouw liggen in het graf en ook Tjitskes zuster Martha.

Enkele jaren nadat Tjitske stierf, werd Janke huishoudster bij Stephanus. Eerder was ze dienstbode geweest bij wethouder Duparc op Eewal 54 (nu Spinoza) en bij de vrijgezelle arts Samuel Van Wageningen. Hij woonde in de Grote Kerkstraat, in het huis met de naam De Swarte Arendt.

Stephanus had uit zijn eerste huwelijk een zoon Siderius (Sido) (1895-1956), ook hij werd

bloemist, veel Liwwarders zullen hem hebben gekend. In september 1912 trouwden Stephanus en Janke en in november werd Christiaan geboren. Dat was wel heel snel, misschien problemen in de familie? Was het niet de bedoeling dat Stephanus met zijn huishoudster zou trouwen? Stephanus was 45, Janke 44.

Christiaan werd bloemist zoals zijn vader maar hij was ook een zeer geliefde violist, gezien de advertenties van zijn lerares mevrouw Nabermann en het Leeuwarder Diligentia Orkest.

In het graf liggen dus de eerste vrouw van Stephanus van der Meulen, Tjitske; haar zuster Martha, zijn tweede vrouw Janke en hun beider zoon Christiaan. Stephanus van der Meulen zelf stierf in 1944, hij ligt niet in het graf; waar is hij begraven? Ad Fahner bracht uitkomst, Stephanus ligt op het kerkhof bij de Huizumer kerk. Helaas is het graf geruimd. Jammer, zo'n kale plek tussen twee nog bestaande graven.

Pieter Lambertus Vlaskamp en zijn dochters, linksachter Janke (collectie L.Vlaskamp)

Burgemeester Arend Vlaskamp

Een monument voor vier inwoners van Leeuwarden

NOG EEN VLASKAMP

Terwijl ik bezig was met de geschiedenis van dit graf, sprak ik Jan Keizer, historicus van het Bildt. Hij vertelde dat op de Oude Begraafplaats nog een Vlaskamp ligt, Arend Machiels Vlaskamp (1835-1910), hij was burgemeester van Het Bildt. Zijn vader Machiel was heel- en vroedmeester in Stiens en zijn grootvader Arend de laatste hortulanus van de universiteit van Franeker.

Waren ze familie van elkaar, Janke en Arend? Daarvoor moeten we terug naar 1770. Op boerderij Michgelbrink in de Achterhoek woonde boer Gerrit Vlaskamp. Hij had 19 kinderen, 15 bij zijn eerste vrouw Aaltje Luimes en vier bij zijn tweede vrouw Elisabeth Bijvang. Het was wel duide-

lijk dat er voor de negen zonen geen werk was op de boerderij. Twee van hen, Lambert en Arend vertrokken als tuinman naar het Westland. Een goede keuze, want daar stonden tientallen buitens met grote tuinen. Ze vielen op, want in 1772 vertok Lambert naar state Tjessens bij Waaxens, hij werd tuinbaas in dienst van Johan Sippe van Harinxma thoe Slooten. Zijn broer Arend volgde vijf jaar later.

Lambert en zijn nazaten bleven in het Noorden van Friesland als aanleggers van tuinen en boomkwekers. De bekendste werd Gerrit Vlaskamp, die 360 parken en tuinen aanlegde. Arend ging eerst naar state Tjessens, een paar jaar later naar Kingmastate in Zweins en in 1882 werd hij benoemd tot

hortulanus. De broers namen de Engelse landschapsstijl mee naar Friesland. Al in 1804 legde Arend een stukje Engelse tuin aan op Schatzenburg bij Dronrijp. De Bildtse burgemeester Arend Vlaskamp was een kleinzoon van Arend de hortulanus; Janke een achterkleinkind van Lambert, haar vader Pieter was een broer van Gerrit.

Terug naar het graf: de gebroken plaat ligt bij ons thuis in de opkamer. Wat zou het mooi zijn als een handig iemand de brokstukken op perspex of iets dergelijks zou kunnen plakken. Het geheel kan op de zijkant van de zuil worden geschroefd en de rustplaats is weer zoals het bedoeld was: een monument voor vier inwoners van Leeuwarden.

Dax Gastrobar

Dax Gastrobar te Leeuwarden, staat garant voor gastvrijheid, een goede keuken, prettige bediening, ruime keus in eten en drinken, flexibiliteit, gezelligheid en altijd een goede prijs/kwaliteit verhouding.

- * Dagschotel €10,-
- * Driegangenmenu €27,50
- * Studentenkorting 10% over de gehele rekening

Grote Hoogstraat 32
8911 HB Leeuwarden

Tel. 06-44449349
gastrobardax@gmail.com

ZIN IN EEN LEUKE CREATIEVE WORKSHOP?

Op zondag 13 maart en zondag 17 april wordt er in Passage De Rode Loper een workshop 'Friesse Tegeltjes' gegeven.

Op een stukje foamboard van 13 bij 13 cm maak je een kleurige afbeelding, bijv. een vogeltje, en in de hoeken teken je de originele Friesse ossenkopjes. Het vogeltje, of een ander dier, knip je uit papier of stof, en dat plak je op het foamboard. Daarna kun je nog allerlei extra versieringen aanbrengen.

Je hoeft geen ervaring te hebben en je wordt goed begeleid door twee docenten, Renée van Bezooijen en Hilda van der Veen. Erg leuk om te doen en het resultaat zal je verbazen, het lijkt op een echt Fries tegeltje!

PLAATS: SINT JACOBSSTRAAT 32, LEEUWARDEN
TIJDSTIP: 14 TOT 16 UUR
KOSTEN: 10 EURO, CONTANT TER PLEKKE TE VOLDOEN
OPGAVE: R.V.BEZOOIJEN@GMAIL.COM. GEEF DUIDELIJK AAN VOOR WELK VAN DE TWEE DATA JE KIEST.

Laat iedereen vrij,
maar niemand vallen.

Stem 14, 15, 16 maart D66

D66

De PvdA wil nu 5 miljoen euro uittrekken voor cultuur. Waar gaat dat heen? Naar de managers en organisatoren? Stop daarmee

Advertorial

'Iedereen wil ineens overal woningen bouwen. Wij zeggen als Gemeentebelangen Leeuwarden: bouw naar behoefte. Bouw in de dorpen. Kijk goed naar wie wat nodig heeft en hou het betaalbaar.' Sikko Klaver en Martin van der Meulen kijken met optimisme naar de komende gemeenteraadsverkiezingen. Lokaal lijkt de wind in de zeilen te hebben. De twee kandidaat-raadsleden zijn nuchtere ondernemers die oog hebben voor wat er allemaal in hun gemeente speelt. 'Waarom verdubbelen we de Gerbrandyweg in het noorden van Leeuwarden? Welk probleem wordt hiermee opgelost? Dat geld had beter besteed kunnen worden. Het invoeren van Diftar (ophalen restafval tegen kiloprijs) is ook zo iets. Wij zeggen: eerst scheiden aan de bron. Zadel de bevolking niet op met de rekening voor iets waar men weinig aan kan doen. Want ook na scheiding blijft er nog steeds veel restafval over. Wij zeggen: stop met Diftar.'

Mensen die het niet breed hebben krijgen de rekening gepresenteerd

Sikko Klaver zit nu geruime tijd in de gemeenteraad en heeft het functioneren daarvan van nabij kunnen beoordelen. Martin van der Meulen, de voormalige groenteman uit de Oosterstraat, hoopt na de verkiezingen de raad met zijn aanwezigheid te versterken. Van der Meulen ziet dat het kloppende hart van Leeuwarden weer op gang wordt gebracht. 'Je ziet de middenstandszaken gelukkig weer op gang komen. Dat is een goede ontwikkeling. Ik zeg er meteen bij: zorg dat het mkb niet uit beeld raakt, zoals zo vaak gebeurt.'

Toch constateren de twee ondernemers zaken die eerst moeten worden opgelost om

het centrum een nieuwe impuls te geven. Klaver: 'Kijk eens goed naar de aanloopstraten, zoals bijvoorbeeld de Voorstreek. Maak daar ruimte voor gezinswoningen en beperk de kleine studio's. Verbind daar meteen een goed plan aan om de leefbaarheid te verbeteren. Luister goed naar het wijkpanel dat hierover onlangs een brief naar het college heeft geschreven. Dat roert tal van onderwerpen aan die allang opgepakt hadden moeten worden.' Van der Meulen: 'Als je de binnenstad autoluw wilt maken, pak dan door. Er is jaren oeverloos over gepraat. Bewoners werden er moe van. En dan komt het college nu aanzetten met een halfbakken, niet te handhaven uitvoering. De overlast door de

bezoekers van de coffeeshops die over de Eewal racen had allang aangepakt moeten worden.'

Martin van der Meulen weet als voormalig groenteman als geen ander dat de basis moet kloppen. Het product moet in orde zijn. 'Zorg voor gezelligheid en knap de openbare ruimtes op. Het kan toch niet moeilijk zijn om de trottoirs constant op orde te houden? Nu zijn honderden meters trottoir in diverse straten een rommeltje. Als je de stad als visitekaartje naar buiten wilt presenteren, moet de openbare ruimte spic en span zijn. Die looproutes moeten perfect zijn. Streef naar een negen! Als je de leuningen bij de

grachten van Naauw en Over de Kelders ieder jaar een lik verf geeft, nemen de ondernemers in de buurt ook de kwast ter hand. Zo versterk je elkaar. Organiseer muziek en laagdrempelige activiteiten zoals Netwerk Coltrane dat met hun Zinderende Zaterdag vroeger deed. Het hoeven niet allemaal van die grote, dure culturele evenementen te zijn. Haal de boekenmarkt terug en zorg dat Ljouwert Culinair weer in de benen komt. Kijk naar het kleine vermaak en ondersteun daarmee lokale artiesten. De PvdA wil nu 5 miljoen euro uittrekken voor cultuur. Waar gaat dat heen? Naar de managers en organisatoren? Stop daarmee. Cultuur is er niet alleen voor de grote portemonnee.'

CONTAINER HUREN VOOR UW AFVAL?

WWW.LEEUWARDEN-RECYCLING.NL

**STADSBLAD LIWWADDERS
OOK VERKRIJGBAAR BIJ:**

* SINT ANNAPAROCHIE: ALBERT HEIJN EN KRINGLOOP NOCHRIS * BERLIKUM: POIESZ * FRANEKER: POIESZ, ALBERT HEIJN * HALLUM: SPAR * MENALDUM: ROB'S TUINCENTRUM EN KRINGLOOP NOCHRIS * BURGUM: PLUS MARKT, POIESZ, JUMBO EN BOEKHANDEL * VEENWOUDEN: PLUSMARKT * DE WESTEREEN: POIESZ

Zorg voor gezelligheid en knap de openbare ruimtes op

GEMEENTEBELANGEN LEEUWARDEN IS TEGENSTANDER VAN HET PLAATSEN VAN ZONNEWEIDES EN WINDPARKEN. KLAVER: ‘DAT IS EEN KORTZICHTIGE INVESTERING WAAR BOVENDIEN VEEL GROEN MEE WORDT GESCHAAD. OVER ENKELE JAREN MOET DE ROMMEL OP DE WEILANDEN WEER WORDEN OPGERUIMD. HOEVEEL ENERGIE EN CO2 GAAT DAT WEL NIET KOSTEN? DAAR HOOR JE DE MILIEULOBBY NIET OVER. OOK DE BOUW VAN WONINGEN BIJ DE HOUNSPOLDER IN GOUTUM IS EEN VOORBEELD VAN ONDOORDACHT BOUWBELEID. HET IS ONGELOOFLIJK DAT PARTIJEN ZOALS PVDA, CDA, D66 EN GROENLINKS, MET DE MOND VOL OVER HET MILIEU, HIER STEUN AAN VERLENEN. WETENSCHAPPELIJKE RAPPORTEN OVER DAT GEBIED WORDEN DOOR DE COALITIEPARTIJEN GEWOON TERZIJD GESCHOVEN. VAN DER MEULEN: ‘ALS ONDERNEMERS HEB JE MEESTAL EEN GEZAMENLIJK DOEL, MAAR ALS IK DE RAAD BEKIJK, IS HET VOORAL VEEL GEHAKKETAK. MEN HEEFT NIET HETZELFDE DOEL VOOR OGEN, NAMELIJK OM TOT DE BESTE OPLOSSINGEN TE KOMEN. ER IS NAUWELIJKS DEBAT IN DE RAAD. DE REGERENDE COALITIEPARTIJEN (PVDA, CDA, D66 EN GROENLINKS) LATEN WEINIG OPLOSSINGEN VAN ANDERE PARTIJEN TOE. MET DE HOUNSPOLDER DENK JE: WE KRIJGEN ZE MEE VOOR EEN GOED PLAN. NIKS DAARVAN. WE KWAMEN MET EEN 1000-BOMENPLAN. MAAR KREGEN GEEN STEUN VAN ANDERE PARTIJEN. MAAR NU KOMT GROENLINKS INEENS ZELF MET EENZELFDE SOORT PLAN! EN NU INEENS ZAL HET WEL DOOR DE RAAD KOMEN.’

Bouw naar behoefte Stop met Diftar

Klaver: ‘We zijn verheugd dat de horeca in de gemeente weer op gang komt na de lastige coronaperiode. Als Gemeentebelangen Leeuwarden vinden we wel dat de verruiming van de terrassen, waar we voor zijn, gepaard moet gaan met evenwichtig beleid met aandacht voor gehandicapten en ouderen. Het komt nog te vaak voor dat hun ruimte nodeloos wordt beperkt.’ Van der Meulen: ‘Er is geen excuus om deze groepen niet tegemoet te komen. Ieder jaar lopen gehandicaptenclubs een protestronde door de stad en worden er beloften aan hen gedaan. Wij vinden dat de hand aan de ploeg moet. Deze mensen moeten serieus worden genomen. Nieuwe plannen moeten getoetst worden aan een betere toegankelijkheid.’

‘Wij zeggen al jaren: investeer ook in de dorpen. Bouw daar met beleid voor de mensen die er wonen. Bied mensen in grote woningen een goed en betaalbaar alternatief. Dat moeten die zogenaamde deskundigen toch kunnen regelen? De plannen die onlangs werden gepresenteerd lijken een doorzichtige verkiezingsstunt. De mensen in de dorpen

hebben allang aangegeven wat er moet gebeuren. Dat had allang opgepakt kunnen worden.’ Klaver: ‘Je moet steeds voor ogen houden voor wie je het doet. Mensen die het niet breed hebben krijgen altijd de rekening gepresenteerd. Zij hebben weinig mogelijkheden om hun budget te vergroten. Daar moet je rekening mee houden bij alle beslissingen die je neemt.’

Van der Meulen: ‘Een kaartje voor schouwburg De Harmonie is voor veel Leeuwarders niet te betalen.’ Klaver: ‘Praat met mensen en kijk goed wat ze bezighoudt. Kom met praktische oplossingen. En investeer niet in zaken die nauwelijks leiden tot oplossingen, zoals de verbreding van de Gerbrandyweg. Dat is oude politiek. Dat is jildfergriemerij waar we vanaf moeten. Ik stond met mijn oom en tante op de zaterdagmarkt Nieuweburen. Onze kreet was ‘Eenvoudig als het ABC, neem bij Smid uw snoepgoed mee. We kenden onze klanten.’ Van der Meulen: ‘Nu op de Nieuwestad gaan staan met een standje? Ach, je moet constant campagnevoeren door te luisteren wat er in de samenleving leeft.’

DE RODE LOPER

boekenpassage

TIENTALLEN NIEUWE BOEKEN

- * De Oude Patagonië-Expres door Paul Theroux
- * Tonio door A.F. Th. van der Heijden
- * De Hardloper Jack Kooistra door Klaas Jansma
- * Wim Kok door Marnix Krop
- * Juliana door Jolande Withuis
- * Heineken, een leven in de brouwerij door Barbara Smit
- * Het Ravijn door Max Pam
- * Pekingend bij nacht door Sylvia Witteman

LEEWARDEN RECYCLING

MILIEUSTRAAT & CONTAINERVERHUUR

Voor bedrijf en particulier

- ➔ Bestel je container direct online
- ➔ Levering binnen 1 dag
- ➔ Gratis transport & ophaalservice
- ➔ De nummer 1 van Leeuwarden

058 213 1018

WWW.LEEUWARDEN-RECYCLING.NL

BOUWMEDEWERKER?

Wij zijn altijd op zoek naar vakkrachten:

- bouwmedewerkers en ZZP'ers
- technische medewerkers
- leerling bouwers
- timmerlieden
- metselaars
- schilders

Kijk op de website voor overige vacatures

www.recrutis.nl

- wekelijkse betaling
- veel werk in de regio
- korte lijnen & persoonlijk

recruit

Bouw & meer

us

Kelvinstraat 17-1,
8912 AN Leeuwarden
T:058 2030888 M:06 20073713
info@recruitus.nl

ZOEKTOCHT NAAR WAARDEVOLLE IN LEEUWARDEN

Door Ap Timmermans

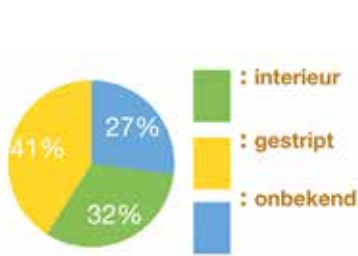
Bijna 10 jaar geleden werd op een symposium van de Ottema-Kingma Stichting vastgesteld dat het nauwelijks bekend is of en waar er binnen Fryslân en Leeuwarden nog waardevolle interieurs zijn. Dit geldt ook voor de beschermde monumenten. Alleen van de ('grote') semi-publieke monumenten zijn de interieurs bekend. Voor woonhuizen en boerderijen weten we niet of er monumentale interieurwaarden aanwezig zijn.

De verklaring daarvoor is eenvoudig: bij de aanwijzing van deze rijks- en vaak ook van de gemeentelijke monumenten is alleen de buitenkant, het exterieur bekeken. De aanwijzing als beschermd monument is dus gebaseerd op de kennis van de buitenkant van het pand. Dit betekent dat er niemand op toezag of het interieur waardevol was als het werd vervangen. Ruim 150 jaar Monumentenwetgeving heeft geresulteerd in: 'wat niet weet wat niet deert' en 'onbekend maakt onbemind'. Zelfs bij veel officiële restauraties werd nauwelijks aandacht geschonken aan de nog aanwezige interieurwaarden. Er zijn dus ongelofelijk veel interieurs in de puinbak terecht gekomen. Recent (2019) is er nog een kasten-/bedstedewand van de bekende bouwmeester Thomas Romein gesloopt.

Een aantal deskundige interieurliefhebbers heeft toen besloten om een provinciebrede inventarisatie te maken van de nog aanwezige interieurs en interieuronderdelen in met name woningen en boerderijen en hebben daarom de Stichting Interieurs in Fryslân opgericht. De bedoeling is, zoals gemeld, inventariseren van wat er nog aan interieurwaarden aanwezig is, want gewapend met die kennis is de kans op behoud groter. Het belangrijkste is dan

*Interieur
is min
of meer
vogelvrij*

een publiek toegankelijke database van waardevolle interieurs thematisch (bijv. schoorsteenmantels) of geografisch (per gemeente) gerangschikt op te zetten. Het is uiteraard ondoenlijk om alle wo-

ningen en boerderijen in Fryslân te onderzoeken. Daarom is er een selectie gemaakt. De groslijst van om en nabij 9.000 panden is samengesteld uit de woningen en boerderijen die geplaatst zijn

op de rijkslijst van beschermde monumentenpanden gebouwd voor 1850 en de zgn. 'Jonge Monumenten' (gebouwd tussen 1850 en 1940), waaronder begrepen de gemeentelijke monumenten en

tenslotte de door lokale erfgoed verenigingen aangedragen panden.

Gestart is met een pilot in de kern IJlst, die een zeer bemoedigende uitkomst opleverde en vervolgens hebben inventarisaties in de gemeenten Súdwest-Fryslân, Harlingen, Dongeradeel, Waadhoeke plaatsgevonden. Op dit moment wordt geïnventariseerd in de gemeente Leeuwarden. Corona heeft helaas twee jaar vertraging opgeleverd, want het bezoeken van de panden was daardoor onmogelijk. De hoop is dat Leeuwarden in het voorjaar kan worden afgerond, waarna Noardeast-Fryslân en Weststellingwerf zullen volgen. Als ook daar de inventarisatie is afgerond, dan is +/- 70 % (6200 panden!) van de provinciale groslijst onderzocht.

In Leeuwarden inventariseert onze Stichting ruim 900 panden, dit als aanvulling op de panden die door de gemeente Leeuwarden zelf zijn/ worden onderzocht. Leeuwarden is overigens de enige gemeente die zelf ook interieuronderzoek uitvoert.

De inventarisatie levert per object, naast zeer veel feitelijke gegevens, vooral vele tientallen foto's op van het interieur en de interieuronderdelen. Het zijn vooral de foto's die het interieur van het betreffende pand vastleggen.

De eerdere conclusie dat het exterieur van onze monumenten goed beschermd is en het interieur min of meer vogelvrij is, wordt ondersteund door de resultaten van onze inventarisatie. Wanneer we kijken naar wat is aangetroffen, dan blijkt dat 41 % van de panden op de groslijst van panden waar mogelijk sprake is van interieurwaarden gestript en/of verbouwd zijn en er geen enkele sprake meer is van waardevolle interieurelementen.

Van 27 % van de panden is onbekend of er sprake is van interieurwaarden, simpelweg omdat deze panden niet konden worden bezocht.

Het blijkt vaak moeilijk om contact te leggen met de eigenaar/ bewoners van een pand. Zij moeten immers toestemmen met de inventarisatie van hun pand. Als we contact hebben kunnen leggen, dan blijkt dat minder dan 5 % van de eigenaar/ bewoners niet bereid is om de inventariseren toe te laten. 95% van de eigenaar/

Hotel-Eetcafé
Duhoux *sinds 1916*

• ETEN • DRINKEN •
• SLAPEN • GENIETEN •

GREATE BUORREN 4-8 • 9088 AE WIRDUM (FRIESLAND)
TEL: +31 (0)58 255 15 13 • EMAIL: INFO@HOTEL-DUHOX.NL

Behandeld als ondergeschoven kindje

In 2018 – na de vorige raadsverkiezingen eind 2017 – stelde de gemeenteraad een eigen werkgroep in. Drie raadsleden – Marcel Visser (VVD), Femke Molenaar (GroenLinks) en Lyda Veldstra (FNP) – vormden die club. Op een bepaald moment kwamen twee Groninger hoogleraren in beeld, de heren Munneke en Winter, die afweken van de oorspronkelijke opdracht van de werkgroep.

Presidium verandert opdracht

Wat er terecht is gekomen van deze eerste opdracht blijft geheel onduidelijk. De definitieve rapportage van de beide professoren verschaft hier geen helderheid over. Hun verhaal vermeldt summier dat na de start van de werkgroep onduidelijkheid rees over de uitvoering van de opdracht. De werkgroep 'heeft vervolgens haar opdracht nogmaals ter toetsing voorgelegd aan het presidium' (de in strikte beslotenheid vergaderende gezamenlijke fractievoorzitters, red.). Dat leidde tot een aanmerkelijke wijziging: 'De opdracht om de regels die in Leeuwarden gelden voor geheimhouding te beschrijven en de raadsleden daarin te trainen'. Over het eerste deel van deze opdracht vinden we in het professorale rapport de nodige informatie. De training komt in het rapport niet meer aan de orde.

In 2019 gaven Munneke en Winter een vrolijke presentatie aan de raadsleden. Dat was in een informatieve bijeenkomst. Liwwadders kwam op de eigen site met een verslag. Zo opgewekt als de professoren, zo timide leken de raadsleden in deze bijeenkomst. Het kostte Liwwadders nogal wat moeite om erbij aanwezig te mogen zijn. De griffier streek met de hand over zijn hart.

Als hamerstuk

In juni 2020 verschijnt het eindrapport. Maar pas in september 2021 komt de raad weer eens in beeld, als er een informatieve bijeenkomst blijkt te zijn gehouden. Beeldverslag hiervan is helaas niet te vinden. Desgevraagd lijkt er – aldus de voorzitter van de werkgroep, Marcel Visser – ook geen schriftelijk verslag te zijn. Op 1 december 2021 staan het rapport en enkele aanbevelingen plotseling als 'hamerstuk' op de agenda. De raad gaat dus zonder discussie met de voorstellen akkoord. Opmerkelijk, gelet op het belang van het onderwerp. De voorstellen houden in dat een protocol nog verder moet worden uitgewerkt en dat de nieuwe raad zich daarover moet buigen. In feite betekent dit dat in de hele periode van de nog zittende raad geen definitieve besluiten zijn genomen. Dat zijn trage processen.

De voorstellen voor een protocol zijn allesbehalve revolutionair. Deels ook technisch van aard, omdat de werkwijze van de raad (met het zogenaamde Open Podium en Politieke Dialoog) juridisch haken en ogen heeft. Nieuw is het voorstel om met een register te gaan werken. De griffier wordt hiervoor verantwoordelijk. En de raad zou tweemaal per jaar moeten besluiten voor welke documenten de geheimhouding kan worden opgeheven. Ook zal geheimhouding zoveel mogelijk moeten worden beperkt. Indien mogelijk moet worden aangegeven voor welke tekstdelen het geldt. Weinig spectaculair, wel duidelijke stappen voorwaarts. Met de voorbereiding hiervan zijn dus drie jaren voorbijgegaan.

Memo uit 2016 ging niet naar de raad

Er zijn meer onverklaarbare punten. In het rapport vinden we enkele interessante resultaten van het speurwerk van de professoren. Tot hun eigen verbazing troffen ze een memo aan uit 2016 over het onderwerp geheimhouding. Dat memo viel onder verantwoordelijkheid van de Coördinatiegroep Raad College (CRC). Deze club van ambtenaren onder-

steunt het overleg van burgemeester, griffier en gemeentesecretaris (BGG). In de vorige Liwwadders kwam de slechte verstandhouding in die periode tussen deze ambtsdragers ter sprake.

Helaas houden de observaties in het rapport over dit onderwerp dan abrupt op. Hoe werkt zo iets dan in Leeuwarden? Zijn de raadsleden die dit allemaal in elk geval sinds juni 2020 weten, er nog achter-aangegaan? Waarom moest dit in 2016 voor de raad verborgen blijven?

Aan de voorstellen van het memo 2016 is geen nadere invulling gegeven. 'Dat is jammer', vinden Munneke en Winter, 'want het memo betreft wel degelijk enkele relevante vraagstukken die nu weer terugkomen. Dat het memo in korte tijd kennelijk diep is weggezakt mag blijken uit het feit dat daaraan voor het eerst in een gesprek met een van de medewerkers werd gerefereerd, waarna het stuk alsnog ter kennis werd gebracht'.

Interessant is in dit verband een passage in het rapport over de vorige burgemeester Crone. 'In de gesprekken die zijn gevoerd is door de gesprekspartners een indruk geschetst van een geschiedenis van toch wat problematische verhoudingen. Enkele incidenten die zich in het verleden hebben afgespeeld rond het 'leken' van informatie die afkomstig zou zijn uit de raad spelen daarbij een belangrijke rol. De vorige burgemeester (= Crone, red.) nam dergelijke incidenten hoog op, dat heeft ook niet voor een ontspannen omgang met het fenomeen 'geheimhouding' gezorgd.'

Opmerkelijk in het rapport is verder dat het onderwerp vertrouwelijkheid zo uitgebreid aan de orde komt. Het zorgt in de praktijk, zo valt te lezen, voor mogelijk wel meer problemen en irritatie dan de geheimhouding. Maar in de aanbevelingen en voorstellen is over de vertrouwelijkheid niets meer te vinden.

Presidium omstreden, maar geen aanbevelingen

Dat geldt ook voor het onderwerp presidium. Wel aandacht hiervoor – en kritische opmerkingen voldoende – in het beschrijvende deel, maar geen enkele aanbeveling. In dit opzicht wekt het rapport de indruk dat in de definitieve versie is aangekoerst op beperking tot enkele voorstellen wat betreft de geheimhouding. Dat is een gemiste kans. Linksom of rechtsom zal de raad dit – al was het maar bij de voortzetting van de discussie over Andere Overheid (overigens ook over de verkiezingen heen getild, terwijl er al lang spijkers met koppen geslagen konden worden) grondig bij de kop moeten pakken. Ook om deze redenen bevreemdtd het erg dat dit rapport in december als ondergeschoven kindje als hamerstuk is afgedaan.

De nieuwe raad zou er heel verstandig aan doen om rond deze onderwerpen (Andere Overheid en de wenselijkheid van een open informatievoorziening) onafhankelijke expertise in te schakelen. Er is hier veel meer nodig dan alleen enkele toespitsingen van de al bestaande regels op het terrein van geheimhouding. Zoals in de vorige Liwwadders betoogd: Griffier, steek je nek uit! De inschakeling van de Groninger professoren kostte de gemeente een bedrag van €12.600.

Veel verrassende vondsten

bewoner blijkt graag bereid om hun pand te laten onderzoeken. Uiteraard wordt bij het inventariseren een strikt privacy-beleid toegepast. Er worden zonder toestemming van de eigenaar / bewoner geen gegevens/ foto's die herleidbaar zijn tot de plaats, de straat en de eigenaar/ bewoner gepubliceerd zonder dat deze toestemming heeft gegeven.

Het grootste probleem is toch wel het telefonisch in contact komen met de eigenaar/bewoner. Dit beperkt het onderzoek. Steeds minder mensen beschikken nog over een vaste telefoon, waarvan de nummers in het telefoonboek staan. Een mobiel telefoonnummer kan nergens worden gevonden.

Gelukkig hebben nog altijd 32 % van de panden waardevolle interieurs en/of interieuronderdelen. Daarbij zijn er duidelijke verschillen te zien tussen de steden, de dorpen en losstaande panden, zoals boerderijen. De conclusie daarbij is: hoe stedelijker de plaats, des te meer panden er zijn gestript. De dorpen nemen daarbij een middenpositie in, maar ook daar geldt: hoe groter het dorp, hoe minder panden nog waardevolle interieurkenmerken hebben en voor boerderijen geldt dat deze verhoudingsgewijs nog het vaakst waardevolle interieurs hebben.

Na de afronding van de feitelijke inventarisatie in een gemeente vindt er nog een waardestelling plaats van die 32% panden met interieurwaarde. Om een beter inzicht te krijgen in de omvang van de aangetroffen kwaliteiten per pand zijn aan de hand van een beoordelingsmatrix de panden gewaardeerd. Daarbij zijn de panden in drie categorieën onderscheiden:

1. Zeer waardevolle panden, waarbij het geheel interieur waardevol is (25%);
2. Waardevolle panden, waarbij enkele ruimten en een aantal interieuronderdelen waardevol zijn (43%);

3. Beperkt waardevolle panden, waarbij nog slecht enkele interieuronderdelen zijn aangetroffen (32%).

Hieruit blijkt dat er, waar zeer veel interieurs verloren zijn gegaan, nog steeds een schat aan fraaie interieurs kan worden gevonden.

Naast de vele tientallen panden die een vrijwel geheel gaaf interieur hebben, zijn er duizenden waardevolle interieuronderdelen aangetroffen. Voor elke gemeente waar de inventarisatie is afgerond wordt er een rapport opgesteld met daarin zeer veel voorbeelden van wat in die gemeente is aangetroffen. Van al die verschillende interieuronderdelen, zoals bij voorbeeld gangpoortjes, vensterbanken, tegelvloeren, beschilderde plafonds, deurkrukken, bedstedewanden, traploperjes enz., enz. worden dan 'collecties' opgenomen, waaruit de rijkdom aan interieurwaarden in die gemeente kan worden afgelezen.

In Leeuwarden zal de uitkomst niet anders zijn.

Aardig om nog te melden dat voor veel eigenaars/ bewoners de inventarisatie van hun pand en de schat aan vondsten verrassend bleek: 'nooit beseft dat die bijzonder zijn'. Het zich bewust worden van die waarden heeft in een aantal gevallen waar er plannen waren om die interieuronderdelen bij een voorgenomen verbouwing te slopen en te vervangen, ook geleid tot behoud.

Over enkele jaren zal de interieurinventarisatie in onze provincie gereed zijn. Daarin is Fryslân uniek. In geen enkele provincie wordt aan een dergelijke inventarisatie gewerkt en ook het aantal gemeenten dat bekend is met de interieurwaarden van de woningen en boerderijen in hun gemeente is uiterst beperkt.

APTIMMERMANS,
VOORZITTER STICHTING INTERIEURS
IN FRYSLÂN.

SAMEN KUNNEN WIJ DE WERELD MOOIER MAKEN!

Wij zijn Roosmarijn Haring en Arjen P van Leeuwen, beide sociaal maatschappelijk ondernemers. We brengen mensen, organisaties en gemeenschappen in beweging op thema's die er toe doen. Met het verbinden van belanghebbenden en organisaties aan de goede, gedeelde, bedoelingen is het mogelijk om samen écht dingen te gaan doen die er toe doen (ook al leken ze op voorhand niet mogelijk).

In onze columns kijken we met een positief kritische blik naar de verschillende ontwikkelingen en behoeftes in onze samenleving. Heb je een mooi onderwerp, wens of vraagstuk waar we ons licht over kunnen laten schijnen: laat ons dat weten. Je kan ons bereiken op HARINGVANLEEUVEN@OUTLOOK.COM. Dan gaan wij kijken of we er oprecht aandacht aan kunnen schenken én we er samen ook beweging in krijgen.

Met 'Het is ongehoord' zeggen we vaak dat we niet zijn gehoord!

Hoe vaak word je als inwoner betrokken bij ontwikkelingen in jouw straat of buurt? Hoe vaak ben je uitgenodigd door je eigen gemeente om mee te praten? En ben je wel eens bij een door je gemeente georganiseerde bijeenkomst geweest? Kwamen de ambtenaren er om écht te horen wat de wensen en zorgen waren in jouw leefomgeving? Lagen er al plannen voor jouw omgeving en mocht je daar nog iets van vinden of had men een blanco vel bij zich om op te schrijven wat er speelt in de buurt? Voel je je als inwoner ook echt gezien en gehoord? Kortom: heb je het idee dat je meetelt en dat je inbreng er toe doet? Of doe je lastig?

'Het is ongehoord.' Als je stil staat bij de betekenis van ongehoord, dan weet je dat men bedoelt dat het gedrag verre van gepast is, dat men gewoonweg niet is gehoord. Dat men niet is meegenomen in de planvorming of ontwikkelingen en dat de ideeën en ingrepen ook echt als een overval worden ervaren. Zo logisch als men niet is gehoord. Zo creëer je je eigen weerstand: mensen niet in een vroegtijdig stadium meenemen en betrekken bij de ontwikkelingen.

Als je op zo'n bijeenkomst komt, ervaar je meestal direct de intentie van de bijeenkomst. Mag je je zegje doen? Heeft men er oor voor? Het is zeer onbevredigend als je slechts voor de vorm wordt aangehoord. Lees de lichaamstaal: zijn ze écht aan het luisteren of zitten ze de tijd uit? Op vragen antwoord krijgen is fijn. Maar zorgpunten aangeven verdient vaak niet meteen een reactie. Daar mag gewoon eerst naar geluisterd worden. Waarna er werk mag worden verricht om te kijken of de inwoners gerustgesteld kunnen worden. Hierop kunnen dan passende maatregelen en aangepaste plannen getoond worden waarin duidelijk wordt dat de inwoners zijn gehoord.

De woningbouwontwikkelaar wrijft zich in de handen. Zijn projecttoelichting voor het realiseren van 8 woningen trok slechts 12 omwonenden. Weinig weerstand te verwachten. En de zorgen werden fantastisch gepareerd. Als voorbeeld: 'De meeste bewoners voor deze huizen hebben twee auto's. Op het kaartje zie ik dat er onvoldoende parkeerplaatsen zijn voor deze woningen, terwijl er al onvoldoende parkeerplaatsen zijn in de buurt. Ik moet soms drie keer rondrijden voordat ik een parkeerplaats gevonden heb'. Vanachter de presentatietafel staat er meteen iemand op: 'Het plan voldoet aan alle eisen die de gemeente aan ons stelt. Daarnaast voldoen we aan de landelijke norm van 1,4 parkeerplaatsen per huishouden'. Zo... dan voel je je als inwoner ook echt gehoord. Een terechte zorg waar niets mee wordt gedaan. De huizen gaan er komen en na oplevering neemt de parkeerdruk toe. Kortom: 'U zoekt het maar uit'.

Aan het eind van de bijeenkomst vraag een buurtbewoner zich, gezien de kleine belangstelling, hardop af of er wel voldoende ruchtbaarheid is gegeven aan de plannen. 'Natuurlijk hebben we er alles aan gedaan om de directe omgeving te informeren. Het heeft op de website van de gemeente gestaan'. De ambtenaar laat een kaartje zien

waarop het aantal huizen aangegeven staat die men als belanghebbende beschouwt voor de woningbouwplannen en dus heeft geïnformeerd. 'Al deze huishoudens hebben een briefje thuis gehad met een uitnodiging. We hebben er alles aan gedaan. Ergens houdt het op, dat begrijpt u toch ook wel?'

Tot slot is er nog één vraag van een online deelnemer: 'Wordt er ook verslag gemaakt van deze bijeenkomst?'. 'Natuurlijk wordt er een verslag gemaakt. Zodra deze klaar is krijgt u, als aanwezige, het verslag toegestuurd als u uw adres- en mailgegevens achter laat.' Op de vervolgvraag of de hele buurt het verslag krijgt, zodat de buuren ondanks hun afwezigheid ook goed op de hoogte zijn van wat er besproken is, komt een onduidelijk antwoord over privacy en dergelijke. De projectontwikkelaar zit er duidelijk niet op te wachten. Geen slapende honden wakker maken. 'U krijgt een mooi verslag van deze avond. Dat moet genoeg zijn'.

Uiteindelijk moet je je als aanwezige nog herkennen in het gemaakte verslag. Die terugkoppeling kan je misschien nog geven als er nog een tweede bijeenkomst komt, als die er komt. En wat er met de inhoudelijke punten wordt gedaan? Niemand weet het. Waarschijnlijk is men overtuigd dat met het geven van antwoorden er geen problemen meer zijn.

KORTOM, EEN BEWONERSBIJENKOMST IS SLECHTS EEN LEGITIMATIE VOOR AL GEMAAKTE PLANNEN. NIET WAAR? GEEF JE MENING VIA DE STELLING OP INSTAGRAM @LIWWADDERS.

GIESING WORKWEAR

de groothandel met passie voor bedrijfskleding

Werkkleding voor elke bouwsector

Kleding voorzien van uw logo? Vraag naar de mogelijkheden.

Fahrenheitweg 25 8912 AJ Leeuwarden Tel: 058 - 299 03 60
info@giesingworkwear.nl www.giesingcoatings.nl

CITY!

Eenmaal geproefd wil je nooit meer anders!

HAAGENS LUNCHROOM

HAAGENS THE BEST SANDWICHES IN TOWN!

Hip, lekker, verrassend en de nieuwe hotspot van Leeuwarden! Je kent ons al van de Tesselschadestraat en in Dokkum zijn wij al meer dan 40 jaar een begrip in de regio. Kom langs en verorber ons meest beroemde broodje met saus volgens geheim recept welke je móet proeven:

Ons broodje gezond ♥

Naast de lekkerste broodjes hebben wij ook heerlijke salades, verrukkelijke pokebowls, smoothies en de lekkerste koffie.

Can't wait to see you @ Haagens City!

Connect with us
[@haagens.city](https://www.instagram.com/haagens.city) [haagens.city](https://www.facebook.com/haagens.city)

BESTEL GEMAKKELIJK VIA HAAGENS.NL

you are awesome & YUMMY!

EDDY & HENNY:

'BRAND-NETELS FOOR BLOEMEN, TOCH NOG WAT'

EDDY 'We hadden hier in ut Nijlân mooie bloemenperkjes. Is nou allemaal fut.'

HENNY 'Die bloemen hewwe se durút skeurd.'

EDDY 'We hewwe der brandnetels foar terugkregen, toch nog wat.'

HENNY 'Die mannen van Caparis krije nou de skuld, mar se wudde als pingpong ballen heen en weer sturd fan ut ene stukje groen naar ut andere.'

EDDY 'Der binnen derbij die segge: der is niemand die so snel met een trekker riede kan.'

**KN KEUKEN
RENOVATIE**

n e d e r l a n d

Regio Leeuwarden

- ◆ nieuwe keukendeuren
- ◆ nieuwe scharnieren
- ◆ nieuwe werkbladen
- ◆ nieuwe apparaten
- ◆ nieuwe kranen

Als het om de euro's gaat!

keukenrenovatienederland.nl

06 - 2856 3755

Houthandel Noord

Dé specialist in geïmpregneerde houtproducten

Hellingstrjitte 2
9269 PV

Feanwâlden

E-mail: info@houthandelnoord.nl

GROOT ASSORTIMENT TUIN- EN BOUWHOUT UIT VOORRAAD LEVERBAAR

www.houthandelnoord.nl

- * DOUGLAS HOUT
- * STEIGERHOUT
- * TUINHOUT
- * SCHUTTINGEN

- * ZWART HOUT
- * VERANDA'S
- * GEVELBEKLEDING
- * BETONPOEREN

FNP, ek foar dy... Stim dêrom 16 maart!

FNP, ook voor jou... Stem daarom 16 maart!

Op de foto v.l.n.r.: Janneke de Boer, Hinke Roorda, Bauke Beert Keizer, Lyda Veldstra-Lantinga, Edward Kooistra-Bahnerth, Irene van Breemen-Schneider en Jan-Willem Tuininga

Bekijk de units op onze website en reserveer direct:

www.storagespot.nl

- ✓ Goedkope opslag
- ✓ Gratis leenaanhanger
- ✓ Overdekt laden/lossen
- ✓ Voor bedrijf & particulier
- ✓ 24/7 open voor klanten
- ✓ Flexibel te huur
- ✓ Camera beveiliging
- ✓ Schoon & droog
- ✓ Archief, inboedel, voorraad en goederen opslag

STORAGE SPOT

Poolsterweg 1C Leeuwarden | info@storagespot.nl | 06 4555 4888